

Naročnina

za državo SHS:

na mesec Din 20
za pol leta 120
za celo leto 240

za inozemstvo:

mesečno Din 30

Sobotna izdaja:

celoletno

v Jugoslaviji Din 40

v inozemstvu 60

SLOVENE

Cene inseratov:

Enostolpna petstna vrsta
malih oglasov po Din 1.50 in
Din 2.—, večji oglas nad
45 mm višine po Din 2.50,
veliki po Din 5.— in 6.—,
oglas v uredniškem delu
vrstica po Din 6.—.

Pri večjem naročilu popust.

Izhaja vsak dan izvenredni
ponedeljka in dneva po
prazniku ob 4. uri zjutraj.

Postnina plačana v polovici.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi
se ne vračajo, nefrankirana pisma se ne spre-
jemajo. Uredniški telefon 50, upravnika 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Cekovni račun:
Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inzerate) Sara-
jevo 7.565, Zagreb 39.611, Praga in Dunaj 24.797.

Drugi akt: V Ljubljani.

Žalostni trboveljski dogodki so bili samo uvod k nasilnim dejanjem, ki imajo priti pod režimom dr. Žerjave v Sloveniji. Ta era, ki bo po našem prepričanju kratka, je zamišljena kot era nasilstva in brezpravnosti. Peščica Pribečevičevih demokratov v Sloveniji je v političnem udejstvovanju med slovenskim narodom osamljena in nesposobna, da bi s svojim delom še kdaj prišla na površje. Tega se ti ljudje, zasovraženi celo v lastnih vrstah, zavedajo, in njih edini up, da se obdrže na površju, je strahovanje za nasilstvi in brezpravnostjo. Krvave Trbovlje je ta režim potreboval in je zato poslal tja svojo izvalno gardo; hotel je dobiti samo formalen povod za strahovanje slovenskega ljudstva. Najvišja upravna mesta v Sloveniji je zasedel s svojimi političnimi kreaturami, ki naj bodo njegovo poslušno orodje na celi črti. Kar bo nasilni generalni štab sklenil, to bodo njegovi politični eksponenti na upravi izvršili. Čudili bi se, ako ne bi k novemu činu v Trbovljah sledil drug čin, ki označuje ero nasilstva in brezpravnosti. In prišel je.

Komaj se je vselil v palačo pokrajinske uprave eksponent dr. Žerjava dr. Baltič kot veliki župan, že je izdal odlok, ki so ga demokrati že dalje časa napovedovali in skušali v svojem časopisju utemeljiti. Včeraj ob pol 12. dopoldne je razpustil avtonomni občinski svet mestne občine ljubljanske in poveril vodstvo mestne občine ljubljanskemu advokatu dr. Viljemu Krejčiju kot vladnemu komisariju. Prav nič nas ni presenetil ta dokument brezpravnosti in nasilstva nad ljubljansko avtonomno mestno občino, pač pa ne bi pričakovali, da bo novi veliki župan tako neženiran povdaril nasilni značaj svoje-ge odloka s tem, da je imenoval za vladnega komisarja ne uradnika, marveč odvetnika, ki po eni strani ne uživa nobene-ge zaupanja ljudstva, po drugi strani pa ga oblasti bodočnosti ne bodo mogle disciplinirati, ker ni uradnik. To pove vsi! Morda še več pa pove dejstvo, da je dr. Baltič po nalogu dr. Žerjave razpustil občinski svet ljubljanski na lastno pest, brez vednosti in odobrenja ministrstva za notranje zadeve. Razlogi, ki jih navaja razpustilni dekret, so tako ničevi in za lase privlečeni, da ž njimi ne bo razpusta utemeljil zakonitemu demokratičnemu gostilniškemu omizju. Utemeljevati razpust mestne občine s tem, da je mestni župan branil avtonomne pravice slovenske prestonice in torej izvrševal le svojo sveto dolžnost, se pravi iz občinske avtonomije in njenih nalog norce se briti. Razpust občinskega sveta ljubljanskega je zato moralna klotofa, ki jo je zadal veliki župan ljubljanskemu prebivalstvu, ki si je svoje zastopstvo in večino na ljubljanskem magistratu svobodno izvolilo in na nešteti- shodih pokazalo, da temu svojemu zastopstvu zaupa in njegovo delovanje odobrava.

Mi se ne bomo ukvarjali s temi razlogi, ki so samo pesek v oči, ker bo na nje odgovoril občinski svet ljubljanski sam v svoji protestni seji. Z največjim ogorčenjem pa moramo odklanjati dozdnevno utemeljitev, češ da »se pri koalirani večini občinskega sveta pojavljajo stremeljenja, ki niso v skladu z zakonom o zaščiti javne varnosti in reda v državi in ker se takemu gremiju ne more prepustiti uprava mestne občine, ki je obenem politično oblastvo prve instance.« To se sliši danes spričo nekaznovanega divljanja orjunašev po Ljubljani in spričo dejstva, da glavni krivci krvavih trboveljskih dogodkov še svobodno divjajo po gostilnah in se pretepajo, ljudje, ki so dali povelje za justifikacijo delavca Fakina in ljudje, ki so jo izvršili. To se sliši kot zasmeh varnosti in reda spričo dejstva, da je edini župan ljubljanski od vseh oblasti brez oklevanja ščitil pred divjaštvom nahujskane orjunaške mladine zakon in občinsko avtonomijo ter red v trenutku, ko se je celo veliki župan udal pritisku javnega nasilstva orjunašev in zahteval od mestnega župana, da prenese eksekutivno avtonomne mestne uprave na oboroženo tolpo mladencev, ki so se ravno vrnili od krvavega poboja v Trbovljah.

Slovensko ljudstvo zasleduje z budnim očesom razvoj te nasilne dobe demokratične gospodarske priprave mirno in samozvestno nadaljnih nasilnih korakov ter zbira svoje bojne vrste, čakajoč trenutka, ko bo s političnega površja pomedlo s samozvanimi nasilniki ter vpostavilo zakonit red javne varnosti in pravosti. Režim nima toliko nasilnih sredstev, da bi spravil slovenski narod na kolena. Slovensko ljudstvo ima v svojem gospodarskem življenju tako moč, da bo ostalo gospodar na svoji zemlji in postalo gospodar tudi tam, kjer gospodarijo sedaj priganjači in pristaši nasilnega življenja. Bomo videli, ali je v tem dvoboju med slovenskim narodom in nasilneži moč slovenskega ljudstva večja kakor moč, ki jo je začasno uzurpirala peščica ljudi, ki jo je slovensko ljudstvo izločilo. Ljudstvo je še vsekdar zmoglo in bo tudi v Sloveniji, nakar naj nihče ne pozabi!

Prvi akt žerjavovega eksponenta dr. Baltiča.

VELIKI ŽUPAN LJUBLJANSKE OBLASTI.

Štev. 82/pov.

Ljubljana, 10. jun. 1924.

Predmet: Razpust občinskega sveta
mestne občine ljubljanske.

Mestnemu magistratu

v roke g. županu dr. Ljudevitu Periču
v Ljubljani.

Temeljem § 87 občinskega reda za mesto Ljubljano razpuščam občinski svet mestne občine ljubljanske radi samovoljnega in nepravilnega poslovanja osobito 1. ker je župan z mestnim magistratom sklepe glede sistemiziranja službenih mest in glede ustanovitve poklicnega gasilstva po nepotrjenem organizatornem statutu izvršil, ne oziraje se na v zakoni-tem roku vložene pritožbe, in ne da bi čakal na rešitev dotičnih pritožb, oziroma na odločbo višje instance;

2. ker je vzel izrecni prepovedi nadzorstvenega oblastva v občinski proračun upošteval svote za nedovoljene mestne službe in za poklicno gasilstvo po organ. statutu, ki ni bil odoben;

3. ker ni potrebno ukrenil, da bi se točno izvrševale pravomočne odločbe višjega stanovanskega oblastva;

4. ker kreditnim zavodom pravočasno ni izplačeval zapadlih obresti in anuitet od ogromno naraslih investicijskih posojil;

5. ker ni skrbel za ono disciplino v mestnih podjetjih, ki je neobhodno potrebna v vsakem podjetju, in brez koje je ogrožen red obrata, kar velja zlasti pri elektrarni in vodovodu, ki so podjetja, kjer bi vsak nered lahko imel usodne posledice za ljubljansko prebivalstvo.

6. zlasti pa, ker se pri koalirani večini občinskega sveta pojavljajo stremeljenja, ki niso v skladu z zakonom o zaščiti javne varnosti in reda v državi in ker se takemu gremiju ne more prepustiti uprava mestne občine, ki je obenem politično oblastvo I. instance, oziroma, ki opravlja tudi posle srezkega gospodarstva.

Proti tej odredbi je občinskemu svetu prost priziv do ministrstva za notranje zadeve, koji bi se imel tekom 14 dni po vročitvi tuudradno vložiti.

Priziv nima odločilne moči.

Obenem odredim, da prevzame gospod dr. Viljem Krejči, odvetnik v Ljubljani, kot vladni komisar posle mestne občine danes dopoldne ob pol 12.

Gospoda župana vabim, da posle imenovanemu izroči.

Veliki župan:
dr. Baltič l. r.

Velikanski politični atentat v Rusiji.

Berlin, 10. junija. (Izv.) Iz Helsinfor-
sa se poroča, da so neznanci razgnali v
zrak brzovlak, ki je danes ponoči vozil iz
Moskve v Rigo. V vlak se je nahajalo več
važnih političnih osebnosti. Konjeniške pa-
trulje iščejo storilce.

Fakinovo truplo ekshumirano in obducirano.

ZAKAJ JE BILA POTREBNA OBDUKCIJA? KAKO JE BIL FAKIN UMORJEN?

Trbovlje, 10. junij. Danes je komisija odredila, da se truplo umorjenega rudarja Fakina izkoplje ter raztelesi. Pokazala se je namreč v teku preiskave potreba, ugotoviti, kako je bil Fakin ustreljen. Škoda je, da komisija že pri prvem komisionelnem ogledu ni smatrala za potrebno ugotoviti, kar bi bila morala ugotoviti, ter da se je vse to moralo izvršiti še le sedaj po preteku enega tedna.

Pred enim tednom je komisija enostavno ugotovila, da je Fakin bil ustreljen v zgornji del čela ter da je krogla šla na drugi strani spodaj tik nad tilnikom ven. Krogla je tedaj bila izstreljena od zgoraj in izšla na nasprotni nižji strani. Proti tej domnevi pa so se pokazali dvomi. Tak tek krogle skozi glavo bi bil mogoč le v slučaju, če bi bil morilec streljal z višjega mesta, to je, če je stal višje ko Fakin ali pa če je Fakin klečal. Teren pa je na onem mestu tak, da morilec ni mogel imeti višjega stojišča. Če bi bil pa Fakin klečal, bi ga bili morali dobiti v takem stanju. To pa ni bilo. Priče namreč izpovedujejo, da je Fakinovo truplo slonelo ob lesenem plotu, glava mu je visela na levo ramo, noge pa so bile v kolenih le na pol sklonjene: tedaj ni truplo ne sedelo, ne stalo, ne klečalo, ne ležalo — skoro nemogoča lega trupla, ki se zgrudi ali sesede hipoma zadeto. Pa še nekaj drugega je bilo, kar bi komisiji moralo vzbuditi sumnjo. Truplo je bilo z obrazom obrnjeno proti poti, od koder je prišel smrtonosni morilec strel. In res je uradni zdravnik iz Laškega pred enim tednom kratkoma ugotovil, da je krogla šla spredaj notri, zadaj ven. Opazilo pa se je tedaj, da je luknja v čelu zelo velika. Iz nje so privreli možgani ter viseli doli do oči. Iz te rane je curčila kri ter okrvavila ves obraz, prsi in tla ter cementni podstavček pod plotom. Rana pod lobanjo od zadaj pa je bila zelo mala in čisto malo krvava. Veščaki pa trde, da je rana vedno manjša na tistem delu mesta, kjer krogla gre v telo in da je tam vedno večja, kjer gre krogla iz telesa. Iz tega bi tedaj sledilo, da je rajni Fakin bil ustreljen od zadaj. Ako pa je Fakin bil ustreljen od zadaj in bi ga bila morilca pustila tamkaj kar ležati, bi ga bili ljudje morali najti tamkaj ležati ali saj sloneti z obrazom obrnjenim proti plankam. Iz tega bi sledilo, da sta morilca po izvršenem umoru svojo umorjeno žrtev sama postavila v tako nemogočo lego. S kakim namenom? To naj poizve oblast, ko dobi morilca v svoje roke. To stvar pa s te strani ugotoviti in pojasniti je bil namen obdukcije.

Toda obdukcija je imela še drug namen. Bilo je mnogo prič, ki so videle, kako so Orjunaši Fakina pred smrtjo mučili. Ne vemo, če je oblast že zaslišala vse te priče. Toda dejstvo je, da so ga živinsko pretepali. Govorice se širijo, da je Fakin imel zlomljena rebra, da je imel nalomljeno kost v stegnu itd. Vse to je morala ugotoviti obdukcija.

Kakšen je uspeh obdukcije, nismo še mogli izvedeti.

O umorjenem delavcu Fakinu smo izvedeli iz Zagorja, da je bil čeden fant, talentiran in sicer priden ter je skrbel za svojo mater. Ni bil organiziran nikjer, čeprav se je res zadnji čas začel približevati neodvisnim. Vsi pa, ki ga poznajo, izjavljajo, da ni bil po svojem značaju zmožen, koga ustreliti, česar ga dolže Orjunaši.

IZJAVE ČLANOV ORJUNE V TRBOVLJAH.

Spodaj podpisana izjavljajo, da nisva več člana »Orjune«, in to radi dogodkov 1. junija.

Trbovlje, dne 8. junija 1924.

Mraz Rudolf, Češerja Franc.

Kaj lahko sklepamo iz te izjave? Sklepa se lahko to-le: 1. Morebitna bo-
jazen pred rudarji, svojimi sotrpini; 2. mo-
rebitni nepremišljeni vstop k »Orjuni«;
3. Mogoče dobro srce človeka. — Na prvi
hip konstatirati je nemogoče. samo to
vemo, da so voditelji Orjune g. Repič,
Kukenberg in podobni vpisovali člane in
jih nabirali k Orjuni, ne da bi komu po-

kazali program in statut. In akoravno ga je delavec videl in čital, ga ni znal razmotrivati, ker je precej zvit in kompliciran za preprostega delavca. Mogoče ga je izdelal sam oče Orjune Pribečevič. Druga je pa to, da je po zadnji stavki v Trbovljah veliko brezposelnih rudarjev, ki so bili v stavki odpuščeni. Večino teh ljudi so funkcionarji Orjune vjeli v svoje mreže, rekoč jim, da jih bo Orjuna spravi-
vila nazaj v delo k rudniku. G. Kukenberg Avgust je pred par meseci šel v Ljubljano. Ne vem, na katerem uradu je bil, samo to vem, da je prinesel s seboj listek, na katerem je bilo napisano vse in nič, da mora ravnatelj g. Paner sprejeti rudarje nazaj v delo. O tem vem toliko, da je g. Kukenberg odpuščenim rudarjem pripovedoval: Sedaj smo pa dobri, čez par dni lahko, da boste vsi imeli delo pri rudniku nazaj. Ako ne z lepa, pa zavzamemo drugo bolj energično pot. Morda je mislil, da s kakšno karabinko ali revolverjem kot 1. junija. Ako vse to premislimo, ni čuda, da so še poštteni delavci nasledili tem demagožem. Iz tega razso-
jamo tudi tole, kar mi je pravil Orjunaš

Borzna poročila.

Dne 10. junija 1924.

ZAGREBSKA BORZA.

Danes so tuja plačilna sredstva ponovno zrastle. Vse devize in valute so ostale čvrste, tudi po sklepu borze. Blaga je bilo zelo malo na razpolago. Narodna banka je malenkostno intervenirala in sicer deloma v devizah Zürich, London (1.200) in Trst (115.000 Lit). — V efektih brez prometa in brez interesa.

Devize in valute.

(V oklepaju tečaji z dne 6. junija.)

Dunaj: 0.1180—0.12 (0.1174—0.1184), Ita-
lija: 3.645—3.675 (3.615—3.645), London:
364.10—367.10 (359.50—362.50), New York:
83.80—84.80 (83.10—84.10), Pariz 4.25—4.30
(4.215—4.265), Praga: 2.462—2.492 (2.43375—
2.48375), Zürich: 14.85—14.95 (14.67—14.77),
Rudimpešta: 0.9—0.11 (0.9—0.11).

Vrednostni papirji.

7% drž. inv. posojilo: 65—75.—; Hrvatska
Eskomptna banka, Zagreb: 130—132.—; Hrvatska
sveopća kreditna banka, Zagreb: 126—129; Hrv. slav. zem. hipotekarna banka,
Zagreb: 68—68.50; Jugoslavenska banka, Za-
greb: 117—119; Prva hrvatska štedionica, Za-
greb: 915—917.50; Slavenska banka, Zagreb:
110.—; Dioničko društvo za eksploataciju dr-
va, Zagreb: 120—122.50; Hrv. slav. d. d. za
industriju šećera, Zagreb: 1120—1140; Na-
rodna žumska industrija, Zagreb: 95—96; Na-
šica: 100; Guttman: 850—870; Slavonija: 106
—107; Trboveljska premoškopna družba,
Ljubljana: 610; Vojna odškodnina: 138.50.

CURIŠKA BORZA.

(V oklepaju tečaji z dne 7. junija 1924.)

Beograd 6.85 (6.875), Pešta 0.0065 (0.0061),
Berlin 1.35% (—), Italija 24.65 (24.75), Lon-
don 24.49 (24.52), Newyork 568 1/4 (568.87),
Pariz 28.45 (28.85), Praga 16.60 (16.60), Dunaj
0.0080 (0.008012), Bukarešt 2.45 (2.45), Sofija
4.05 (4.04).

DUNAJSKA BORZA.

Dunaj, 7. junija. (Izv.) Efekti: Prioritete
juž. železnice 444.500, Živnostenska banka
811.100, Alpine 474.000, Greinitz 120.000,
Kranjska industr. družba 1.000.000, Trbovelj-
ska družba 510.000, Leykam 229.000, Hrvatska
eskomptna banka 100.000, Hrv. slav. hi-
potek. banka 56.500, Tvrnice duška 305.000,
Guttman 800.000, Mundus —, Slavex —, Sla-
vonija 83.000.

Devize: Belgrad 840—844, Pešta 0.76
—0.82, Kodanj 11.920—11.980, London 306.300
—307.300, Milan 3084—3096, Newyork 70.935
—70.985, Pariz 3572—3588, Varšava —.

Valute: Dolarji 70.460—70.860, funti
304.500—306.100, fr. franki 3544—3575, lire
3090—3110, dinarji 835—841, češke krone
2062—2078.

PRAŠKA BORZA.

Praga, 7. junija. (Izv.) Lire 1151, dinarji
4125, fr. franki 174 1/4, funti 146.80, dolarji
34.—.

pred par dnevi. Na moje vprašanje: »Zakaj in kako si se toliko dal zapeljati, da si vstopil k Orjuni?« mi je odgovoril: »Videl sem, da so se organizirali pri Orjuni vsi tisti brezposelni rudarji, ki so bili nekdanji delavski zastopniki, zato sem si mislil, da je to edina organizacija, ki more delavstvu pomagati in izboljšati njihovo gnetno stanje.« Na vprašanje, če je prečital program in statut, mi je odgovoril: »Tega pa ne, prijatelj, ker ga nisem dobil.« — »Kako da ne?« — »Dotični, ki me je vpisal, mi je rekel, da nimajo več natisnjenih in da to ni tako potrebno, samo da imamo člane, kaj program, tisto je malenkost, samo energično delovanje — to je prvo, vse drugo je postranska stvar. Boš videl, so rekli, nam Orjunašem se bo dobro godilo. Vse organizacije se nas bodo šle bale in vsi Nemci in Madžari bodo bežali iz naše države.« Na vprašanje: »Ali ostaneš še Orjunaš?« mi je pa odgovoril: »Prijatelj, to pa ne več, sedaj poznam njihovo idejo in delovanje. Osla spravijo samo enkrat na led, ne več, in tudi mene ne bodo več.«

Iz vsega tega pripovedovanja se pa lahko vidi, da se je ujele na limance Orjuni nekaj poštenih delavcev-rudarjev, ki pošteno mislijo in imajo pošten socialni čut. Vsi poštenci sedaj izjavljajo odstop od Orjune. Pozivljam vas, rudarji, ne nasledajte krvoprelitnežem, saj imamo dosti organizacij v Trbovljah, strokovnih in političnih. Kamor koga veseli, naj gre, in kjer je pošteno delo brez prelivanja krvi. Ne utrjujmo naše države z revolverji, ampak s treznostjo in poštenim delom. — To bodi zapisano vsakemu delavcu v svoji Rudar.

TABOR ORJUNE V TRBOVLJAH.

V trboveljskem rudniku je največji oddelek »zapadno okrožje« (»ajnzar«). Na tem obratu so zelo agilni Orjunaši en uradnik in večina poduradnikov. Ako se ne motimo, je bil prvi član Orjune na tem oddelku poduradnik Turnšek Ivo, zelo vnet agitator za Orjuno. Pravi, da bo Orjuna delavstvo osvobodila. To svobodo so Orjunaši pokazali rudarjem dne 1. junija: z revolverji v roki so delili svobodo. Na tem obratu imamo dalje nadpaznika g. Slokana, ki je bil v avstrijski armadi menda podčastnik. V vojni dobi je imel službo pri železniški straži, največ v Zidanem mostu. Takrat seveda je obrambni straži primanjkovalo pušk. Njegov vojaški oddelek je imel dolge palice mesto pušk. S koncem vojne je bilo konec tudi Slokanovih palic. Sedaj je ta gospod poštudiral drugo. »Halo, Turnšek, jaz bom tudi Orjunaš, ker gotovo dobim revolver, palice sem bil v vojni sit!« Zelo razveseljen pravi nato g. Turnšek z lepim glasom: »Ako postanete Vi, gospod, Orjunaš, bodo na našem obratu vsi pazniki Orjunaši, ker se Vas bodo bali, da bi jih prezirali.« — »Pa dobro, seveda Orjunaši bomo skup držali.« In g. Turnšek jo je poštudiral; v kratkem je bilo kakih deset bojazljivih paznikov Orjunašev, ki so se do 1. junija seveda zelo odlikovali, najbolj pa g. Ameršek, sin znanega poštenjaka-gostilničarja. Najbolj pa se odlikuje njegova žena, ki je po rodu Primorka.

Kako pa je po 1. juniju? Kdor teh Orjunašev ni poprej dobro poznal, ga danes sploh ne more zaklicati po njegovem pravem imenu. »Orjunaš« mu ne smeš reči, si zaprt, ker te naznani orožnikom,

ker ga je sram. V službo in iz službe hodijo s potrjim obrazom, vedno za kakšnim plotom. Dobro, da imamo takega ravnatelja pri tukajšnjem rudniku, ki je dal mnogo plotov napraviti, da se ti gospodje lahko skrivajo pred rudarjem. V službo in domov že se gre, samo v službi je bolj grenka. Delavci nočejo z njim imeti nič pogovorov, ker vedo, da so ti gospodje tudi sokrivci rudarskih žrtv — 1. junija. Vseeno imajo nekakšno zavetišče v neki mali baraki tik zraven skladišča, da se med seboj malo porazgovore o junaških nastopih Orjune 1. junija v Trbovljah. Pravijo, to so se dobro odrezali! Mi rudarji pa pravimo, da so se odrezali za vedno v Trbovljah.

Drugič opišemo te gospode po njihovih delih in zgodovini. Ako smo v tem članku kaj pozabili, naj nas opomni. Več rudarjev.

Trbovlje. Vsi rudarji, neglede na politično prepričanje, ogorčeno obsojamo »Jutrove« laži v preteklem tednu. Sicer pa gospodje okoli »Jutra« že dobivajo zaslužno plačilo. Odprle so se nam oči, da vidimo, da so laži-demokratiji naši najhujši sovražniki. — Kaj je pri nas novega? V prodajalni »Mol« na Vodah kmalu ne bodo imeli v zalogi nobenega »Jutra«, ker ga noben zaveden delavec noče čitati. Nasprotno pa ljudje pridno segajo po »Slovenecu«, ker poroča res resnico. Mi tistim okoli »Jutra« svetujemo, naj svoj list namenjen za Trbovlje, kar svojemu poročevalcu pošljejo. Naj si »Jutro« kuha pa »župo« pije. Mogoče bo to pomagalo, da se mu ne bo toliko od rudarjev sanjalo. — Od Orjune se veliko govori, in prav častne reči. N. pr.: Micke Kovačeve, ki so pile v treh gostilnah, pa nič plačale. Dalmatinski prodajalci nožev, nazvani »pipčarji«, si bodo Orjuno tudi dobro zapomnili, ker so od njih vse nože kupili, plačali pa s tem, da so jim pod nos držali svoje revolverje. Nakar so trgovci, olajšani za svoje nože odšli, veseli da imajo še celo kožo. Za danes dovolj, drugič pa kaj več.

Predsednik trboveljske Orjune je čevljarški mojster Kukenberg. Ta mož se je v nedeljo 1. junija proslavil na dva načina. Najprej je pripeljal v Trbovlje oboroženo tolpo, ki je prinesla orožje seboj, da Trboveljcem vcepi orjunske misel. Potem pa, ko je prišlo do besede orožje, je g. Kukenberg, največji Orjunaš Trbovelj, zbežal v neko vilo in potem domov ter se cel dan ni prikazal na plan. Samo do Goropevske se je še upal. Orjuna nima v svoji sredi le raznih dolarskih princev, marveč tudi take junake, kakor je g. Kukenberg.

Žena Orjunaša. Ko so 1. junija v Trbovljah korakali Orjunaši skozi Vode, je bolj zadaj korakal junaški gospod v spremstvu svoje elegantno oblečene, a sicer pametne žene. Ko so spredaj počili strelji, se je gospod najprej pretresel ter nato tresoč se začel vlačiti iz usnja drag in nov revolver. Ko se je revolver bliščal v junaški desnici, ga pograbi nežna ročica žene, ki je dejala: »Čemu Ti bo to, saj ne znaš streljati, boš še sam sebe zadel.« in je spravila revolver lepo v svojo taško. Dobro je poznala svojega možička!

ARETACIJA MIRNSKIH ORJUNAŠEV.

Mirna, 10. junija. Danes so bili od orožnikov aretirani in odpeljani v Celje trije nasilni Orjunaši, ki so osumljeni, da so se udeležili požiga Rudarskega doma v Trbov-

ljah. To so krojač Rogelj, ki je bil menda že 15 let v zaporu in govori tudi srbohrvatsko, strojarski pomočnik Fr. Strah in mesarski sin Franc Bulc. Zjutraj so jih odpeljali. Imeli so očitno strah, ki jim ga je narekovala »Jaba vest in pa »Slovenčeva« razkritja. Zato so dali v nedeljo 8. junija ob občinskem sluge pred cerkvijo oklicati, da je »Slovenčeva« poročila neresnično in mu naj nihče ne verjame. Pri odhodu v Celje so si pa Orjunaši delali korajžo in zapeli orjunske himne. Kako nervozni in predrzni so tukajšnji Orjunaši, dokazuje sledeče dejstvo: Župan je imel približno že štiri tedne obsejano neko staro cunjo za strašilo proti vranam. Po trboveljskih dogodkih sta prišla k njemu dva orjunca z zahtevo, da odstrani strašilo, češ da se z njim norčuje iz trboveljskih žrtv. Župan jim je pokazal pot. Za nasilnost mirenskih Orjunašev je pa značilen sledeči dogodek: Dne 8. junija je bila v Trebnjah gasilska veselica. Ko so se zvečer vračali mirenski udeležniki, se je neki uniformirani gasilec izrazil, da ni treba nobenih društev, na vprašanje, če tudi ne Orjune, mu je pritrdil. Orjunaš Kolenc ga je takoj začel pretepavati, na pomoč pri tem nasilnem dejanju pa mu je prišel še France Strah.

Vplivanje na sodno preiskavo.

Belgrad, 10. junija. (Izv.) V tukajšnjih poučenih krogih, posebno v onih, ki so jim dosedanjí uspehi preiskave v Trbovljah znani, vlada soglasno mnenje, da so Orjunaši glavni krivci trboveljskih dogodkov. Upravna preiskava, katere svrha je bila prejudicirati sodni preiskavi, ni imela zaželjenega uspeha in niso točno vesti, da je notranji minister na vladni seji poročal, da so krivci delavci. Srskič je vlado obvestil samo o uspehu preiskave.

Na podlagi tega je jasno nasprotno. Zato je bil, kakor smo poročali, poklican v Belgrad državni pravdnik v Ljubljani g. Domenico in je bil včeraj in danes sprejet od pravosodnega ministra Pribičevićeva Grisogona. Predno je bil sprejet, se je na Pribičevićevem stanovanju vršil daljši sestanek, kateremu so poleg Grisogona prisostvovali še nekateri Orjunaši in Pribičevićevi pristaši. Na tem sestanku so sklenili, da se morajo dati državnemu pravdniku potrebna navodila za obširno postopanje proti osumljenim orjunašem. Ne vemo, v koliko je dr. Grisogono pri razgovoru z Domenicom sledil tem sklepom, moramo pa najodločnejše protestirati proti taki nečuvni praksi, da se skuša vplivati na svobodno in zakonito akcijo odgovornega javnega obtožitelja.

Ta napad na neodvisnost sodnikov se mora tembolj obsoditi, ker se skuša izvršiti iz najbolj odgovornega mesta. Prepričani smo, da so ti poskusi sodnika ovirati v izvrševanju njegovih dolžnosti, ostali brez uspeha.

PRERAČUNANO IZZIVANJE V TRBOVLJAH.

Belgrad, 10. junija. (Izv.) Naša trditev, da stoje za izzivati trboveljskega dogodka odgovorni elementi, se je izkazala kot pravilna. V zaupnem razpravljanju s tukajšnjimi zastopniki kapitala Landerbanke oz. Trboveljske družbe je izvedel Vaš dopisnik, da je bil pohod Orjune dobro preračunana akcija, katera naj bi izzvala delavstvo, da stopi v stavko, ki je družbi celo potrebna iz dveh razlogov: da bi povišala

cene premogu in da bi po stavki mogla odpušiti večji del delavstva, ostalim pa znižati plače.

Iz teh razlogov je bila vprizorjena trboveljska manifestacija in ideja nacije je služila židovskemu velekapitalu. S tem je pojasnjeno tudi pisanje vseh onih listov, ki žive ob milosti Slavske banke. Vsled neuspehov prve akcije je pričakovati novih izzivanj. Vsled tega je treba opozoriti delavstvo, da naj ne naseda preveč navdušenim agitatorjem.

ODMEV TRBOVELJSKIH DOGODKOV PO DEŽELI.

Kdor je imel ob Binkošti priliko, da je prišel med naše ljudi po deželi, jih je moral biti vesel. Odpor proti Orjuni je tako splošen, spontan in mogočen, kakor ni bil še nikdar proti nobeni politični stranki. Ljudstvo je mahoma začutilo, da obstoji nevarnost, da dobimo v naši državi državljane prve vrste in pa državljane druge vrste. Ljudje, ki našega naroda ne poznajo, tako radi trdijo, da med preprostim ljudstvom ni zmisla za svobodo. Toda opazovati bi bilo treba našega človeka, kako občuti kot napad na svojo svobodo dovoljenje, ki se daje Orjunašem, da smejo javno nositi orožje. »Če sme Orjuna nositi orožje, ga smemo vsi,« to lahko slišite povsod. Kdor je malo pozna našega človeka, ta ve, da se javno nošenje orožja brez vsakega razloga smatra pri nas povsod za izzivanje. To je isto, kakor če prideš s krivci »na korajžo« na vas, dasi nisi potrjen k vojakom in tudi ne izpolniš zahtev, pod katerimi je med fanti dovoljeno nositi krivce. Zato ljudstvo zahteva, da se Orjuni takoj prepove izzivajoča nošnja orožja. Saj nismo v Turčiji, kjer je smel Turek kot »državotvorni element« nositi orožje, kristjan pa ne. Čut za enakopravnost pred zakonom je med našimi ljudmi tako razvit, da bo pač naš narod mirno prenesel tudi hud pritisk, ne da bi izgubil svojo ponosno samozavest. Z napeto pozornostjo sedaj tudi gorske vasi zasledujejo postopanje oblasti, predvsem postopanje sodišča. Ne gre za nič manj nego za odgovor na vprašanje: Ali zamoremo v naši državi zaupati oblasti, da bo ščitila varnost in enakopravnost?

Pred občinskimi volitvami

Slovensko svobodomiseltvo je pred tremi leti mislilo, da je Slovenska ljudska stranka končno potisnjena v manjšino, in da bodo mogli delati s slovenskim ljudstvom po svoji mili volji. Toda prišlo je 1. maja 1921 občinske volitve in hkrati je liberalizem spoznal, da se je v svoji domišljavosti kruto zmotil. Tedanje občinske volitve so dokazale, da stoji slovensko ljudstvo v velikanski večini za svojo SLS. V teh dneh se zopet začena volilni boj po naših občinah. Značilno je, da je pred tremi leti vodil pri nas upravo ist' demokrat Baltič, kakor jo bo vodil ob sedanjih občinskih volitvah. Kakor pred tremi leti, bo tudi sedaj imel on to žalostno nalogo sporočiti svojemu generalu poraz demokratske armade. Zakaj, kakor pred tremi leti, bo tudi danes boj v občinah izraz odpora proti centralizmu in proti režimu, ki ga izvaja po Pašičevi milosti v slovenskih pokrajinah demokratska stranka.

Vemo, da igrajo pri občinskih volitvah mnogokrat vlogo krajevne razmere, prihajajo v poštev bolj ali manj priljubljene

V kamniški Bistrici.

Orjunaška nasilstva nad turisti.

V soboto popoldne sva sedela s prijateljem Nacetom v »Unionu« in ugibala, kam bi jo za Binkošti udarila. Prvotno sem bil namenjen na Bled, toda Nace je s posebnim oziranjem na finančno stagnacijo takoj konstatiral nemogočnost tako »nobel« izleta in predlagal, da je veliko pametneje in ceneje, če greva v Kamniško Bistrico. In pri tem je ostalo.

Kako in kod se potuje v Kamniško Bistrico, o tem menda ni potrebno pisati, kakor bi bilo nepotrebno razlagati, kakšen pomen ima slovenski pronomem »nič«.

Do Kamnika z vlakom, potem pa najpoprej peš do »Korinca«, a od tu zopet peš do Bistrice. Pri Korincu sem vprašal gostilničarico, koliko je še do Bistrice, pa mi je rekla, da kakor se vzame: dobre dve uri ali pa tudi pol minute. (Bistrica teče za »Korincem«.) In to je bil prvi dogodek ob mojem izletu v Kamniško Bistrico.

Šla sva z Nacetom tedaj v ono Bistrico, kamor je od »Korinca« še debeli dve uri in sva prišla do kočice ravno ob dveh popoldne. Pred kočjo je ležalo na travi polno ljudi, po večini sami »veleturisti« v shimi čevljev. Njihov cilj je bil: do tu in niti koraka dalje. Brhka oskrbnica počne in njene rdečelične pomočnice so imele polne roke dela. Na ognjišču je cvrčalo in se cvrlo, da je bilo veselje, a prostor pred kočjo je bil spremenjen v pravi zemeljski raj. Bledolične ljubljanske gospodičnice so se šetale po prekrasnem prirodnem parku, a za njimi so pogledovali mladi svatje.

»Ti,« pravi Nace, »Ti,« veš kaj? To niso turisti, tudi skauti niso, zato ne bova šla med nje, ampak tja-le v gozdček je bova pomak-

nila in žgance bova kuhala.«

In napotila sva se.

Nace je razvezal nahrbtnik in izvlekel iz njega vse polno raznih škriceljev in škriceljčkov. Meni je zapovedal, naj zakurim in naredim peč iz dveh kamnov, on pa je poiskal moko, sol in mast in kmalu je vrelo, kakor bi »štrene prale«. Nace je mešal in mešal, pri tem pa mu je dim neprestano silil v oči, tako, da sam ni vedel, kdaj je naneslo koruznih žgancev skuhal — polento. Smejala sva se oba. Tedaj pa je Nacetu prišlo na misel, da bi bilo dobro malo obare zraven polente. In prekinila sva z uničevanjem polente ter pripravila meso za obaro. Ker pa je k obari po predpisih naših kuharic marsikaj potrebno, sem moral v kočjo po sol, krompir in po belo moko. Obljubil sem Nacetu, da mu izročem pismeno priznanje za njegovo kuharsko usposobljenost in tem potom izvršujem svojo dolžnost. Obara, ki jo je skuhal Nace (z mojim sodelovanjem seveda), je bila taka, da jo bodo »angelei« jedli, kot je dejal Nace in sem se že bal, da on ne kuha za naju.

Dan se je jel nagibati h koncu in pospravila sva z Nacetom stvari nazaj v nahrbtnik, ki je bil sedaj znatno lažji. Odšla sva v kočjo. Ker so še vedno dohajali izletniki, se je bilo bati, da ne dobiva prenočišča. Zato sva nemudoma poiskala oskrbnico Francko, ki je sicer zelo težko, toda slednjič vendar našla še dve postelji.

Nastopila je divna noč. Nekaj časa sva sedela v sobi z Nacetom in kovala načrt za naslednji dan. V tem pa je prisopihal notri gospod profesor dr. Savič in prisedel k nama. Povprašala sva ga, odkod prihaja in nama je povedal, da je bil na Kamniškem sedlu, kjer je baje toliko turistov, da ne bodo mogli vsi dobiti prenočišča v koči in bodo morali ali

nazaj v Bistrico ali pa naprej, kamor jih bo volja.

Začel sem dr. Saviču govoriti, da je zelo žalostno, ker se opaža, da ni namen vseh izletnikov, da se iz čistega idealizma navzijejo planinskih lepote, marveč, da prihajajo nekateri tudi z drugimi, manj idealnimi nameni na planine.

Dokaz za to svojo trditev je dokprinesel še v tistem hipu neki ljubljanski akademik, katerega so s psovkami napadli trije člani ljubljanske orjune. Dotični visokošolec je mirno sedel v koči in pil mleko, ko so vstopili oni trije v družbi treh deklet. Eden orjunašev je tega akademika poznal in ga takoj primerno počastil z izbranimi izrazi. Akademik jih je opozoril, naj se v planinah obnašajo kot turisti, vsled česar so mu oni obljubili, da ne pojde živ iz Bistrice. V potrdilo resnosti te obljube je eden izvlekel pištolo, a jo je moral vsled ogorčenosti ostalih navzočih zopet vtakniti v žep. Odšli so nato z »damami« ven in proti goru, skozi katerega bi moral iti prizadeti akademik, ki je bil namenjen na Korško sedlo. Fant je iz previdnosti ostal v koči.

Z Nacetom sva se čudila, kako je mogoče kaj takega v našem planinskem raju in sva šla spat. Poprej pa mi je še Nace sporočil svoj trdni sklep, da bo šel drugi dan ob štirih zjutraj v gore.

Ker sem bil pošteno izmučen, sem bil tudi prepričan, da bom dobro spal, tako dobro, da niti čul ne bom, kdaj bo odhajal Nace v — gore.

Ob 5 zjutraj sem se prebudil. Pogledam na posteljo poleg sebe — Nace spi kot top.

»He, prijatelj, v gore!« Komaj sem ga zdrnil.

»Ti,« je naposled spregovoril, »kaj ga ni-

so ubili?«

»Koga?«

»Ah, nič, nič, samo sanjalo se mi je, da so onega akademika ubili, zato sem v sanjah preklinal svoj sklep, da pojdem v gore in Te lepo prosim, da me pustiš vsaj še eno uro pri miru!«

Ugodil sem njegovi prošnji, se oblekel in odšel uživati sveži jutranji zrak.

Nedaleč od kočice srečam samotno sprehajalko. Bila je neka gospa iz Zagreba. Ujudno sem ji želel dobro jutro in hotel mimo nje. Ona pa me je ustavila in začela:

»To je užasno!«

»Kaj se je zgodilo, gospa?«

»Preden smo se včeraj zvečer odpravili spat, so nam rekli, da ima kočja poseben oddelek za prenočevanje moških, a poseben za ženske. Nikjer pa nisem slišala, da je tu kakšna soba za moške in ženske. Rekli so mi, da bom spala med samimi ženskami, a sredi noči sem ugotovila, da so v sobi ljudje obojega spola. Delali so tak nemir, da ni bilo mogoče več ostati. Oblekla sem se in že dve uri se sprehajam po rosi. To je užasno, to je škandal!«

»V tolažbo Vam ne morem niesar drugega povedati, gospa, kakor to, da predpisuje pravila SPD za moške in ženske popolnoma separirano prenočišče.«

Medtem ko je tudi že prisekal na izpregled Nace, ki je zaspano pogledoval proti goram, ki so žarele v jutranjem soncu. Povedal sem mu dogodek gospe iz Zagreba.

»No,« je dejal, »bil sem na Velikem Zvonarju in ne vem kje še vse, a kaj takega nisem še doživel. To je anarhija v planinah in več kaj? Pojdiva!«

Odpravila sva se proti Kamniku nazaj in med potjo sva še marsikatero rekla o »kaljenju planinskega miru in reda v kočah«

osebe, stopajo pred volivce različni gospodarski interesi, a preko vsega tega se bo iz sedanjih občinskih volitev videlo, da stopa naše ljudstvo v ogromni večini za SLS in da gleda z zaničevanjem na izdajalce slovenskega imena. Kjer so, prisiljeni po krajevnih razmerah, moralno sestaviti več list, jih vežejo, če bi se režimovci ene ali druge proglasili za svojo. Ker so jim dali kaka druga imena, nas že sedaj obveščajo, da so tudi oni odločili pristaši naše stranke. Vsa nemoč liberalizma se kaže v tem, da je malo občin, kjer sploh postavljajo listo pod svojim imenom. Stranka, ki je vladna, pa mora svoje lastno ime skrivati, da ujame nekaj nerazsodnih ljudi na svoje limanice. S tem si daje sama najmenjše pričevala. Pučje samostojneže pa bodo te občinske volitve pokazale kot bivšo samostojno kmečko stranko. Bele vrane so tiste občine, kjer so mogli z vsem poštenim in nepoštenim naporom postaviti listo s svojim lastnim imenom.

Komaj je volilni boj začel, že nam prihajajo poročila, da je cela vrsta občin, kjer je postavljena samo lista naše stranke. Ze doslej je čez trideset takih občin samo v bivši Kranjski in med temi veliko občin, ki štejejo čez 5.000 prebivalcev. Povdarjamo, da je izprememba volivnega reda, ki jo je povzročil dr. Žerjav, da bi olajšal svojim ljudem postaviti kandidatsko listo, povzročila, da more tudi najmanjša skupina postaviti svojo listo, pa vendar se vrsti občina za občino, kjer JDS in SKS niti v skupnem obsegu ne spravita skupaj male skupine, ki bi postavila »napredno« listo.

Naše ljudstvo se živo zaveda, da je boj, ki ga bomo za naš obstoj, težak in dolgotrajen. Naj jih bo še toliko, ki mu hočejo vdahnuti malodušnost, vendar ve, da je izid boja odvisen od vztrajnosti. Tudi občinske volitve bodo pokazale, da ljudstvo razume naš boj in protestira proti sedanjemu režimu ter hoče svobode v avtonomni Sloveniji. Naši ljudje bodo stopali k volilnim skrinjicam v globokem prepričanju, da bo tudi njihova kroglica odločevala o usodi slovenskega naroda in da mora zato pasti v skrinjico Slovenske ljudske stranke, ki je in bo nositeljica avtonomistične misli med Slovenci. Pritiskajo nas in zdi se, da nas hočejo še huje. Veliko je preneslo slovensko ljudstvo, pa bo tudi sedanjemu naval balkanskih in italijanskih manir. Občinske volitve v letošnjem poletju povedo glasno vsej javnosti, da se naše ljudstvo ne ukloni, da ne izpreminja svojega mišljenja, ampak čaka z mirno vztrajnostjo na končno zmago.

Rekonstrukcija Pašičeve vlade.

Belgrad, 10. jun. (Izv.) Včeraj je minister za vere g. Vujislav Janić podal ostavko, ki se uradno tolmači s tem, da mu ni bilo mogoče izpeljati načrta glede zvišanja plač duhovnikov. Ti razlogi so pa samo navidezni. Pravi vzroki tiče v slabosti režima, ki se namerava rešiti in obdržati še nekaj časa s tem, da žrtvuje najbolj tipične predstavnike korupcije in nasilja. O borbi, ki jo vodijo nekateri radikali proti tem predstavnikom, smo že ponovno poročali, kakor tudi o Pašičevi nameri rekonstruirati kabinet, da se oslabi Jovanovičeva akcija na eni strani in akcija opozicije na drugi strani. Kot prva žrtev teh taktičnih potez je ljubljenelec in dober prijatelj Rade Pašića g. Vojislav Janić. Njemu bodo sledili še drugi, predvsem Kojić in Simonović. Za prvega se trdi, da je že podal ostavko, vendar so ostale te vesti nepotrjene. Za njega se zelo zavzema Rade Pašić. Simonović pa izjavlja, da sam ne poda ostavke, marveč, da bo počakal odločitve kluba. Nobeno Pašičevo prigovarjanje ga ni pripravilo do tega, da bi sam podal ostavko. Pašić je izjavil, da namerava izvesti popolno spremembo vlade, da bi mu bilo mogoče nastopiti proti samostojnim demokratom in jim odvzeti en ali dva ministrstva. Pašić želi izvesti spremembo v vladi tekom tekočega tedna, nakar bi sledil kraljevemu pozivu in predložil kralju listo novih ministrov v podpis.

Odpor radikalov proti koalicijski s Pribičevićem.

Osišek, 8. junija. (Izvir.) Pokrajinski zbor zaupnikov narodne radikalne stranke, ki se je vršil danes ob udeležbi 130 delegatov, je zelo ostro obsodil sodelovanje radikalne stranke s Pribičevićem in sklenil sledeče resolucije:

1. Protest proti sprejetju Pribičevića v koalicijsko, ker to onemogočuje sodelovanje radikalov z drugimi strankami. 2. Protestirajo, da je Pašić dopustil Pribičeviću izpremembo velikih županov v Osijeku, Zagrebu, Karlovcu, Ljubljani in Mariboru. 3. Protestirajo proti temu, da Pribičević preganja tiste Hrvate, ki so pristopili v radikalno stranko. 4. Izrekajo se odločno za sporazum s Hrvati in so proti uporabi nasilja.

Resolucije so bile odposlane Pašiću, Ljubi Jovanoviću in izvrševalnemu odboru NRS.

Razpust občinskega sveta ljubljanskega brez ministrove vednosti.

Belgrad, 10. junija. (Izv.) Danes proti večeru se je iz privatnih krogov izvedelo, da je razpuščen občinski svet ljubljanski. Dasiravno so te vesti širili iz demokratičnih krogov, ni nihče dvomil, kajti ljubljanski demokrati so že dalj časa pripravljali napad na ljubljansko prebivalstvo in so posebno, ko se je prošli teden mudil minister Srškić v Ljubljani, navalili na njega, da razpusti občinski svet. Razlogi zato, ki so jih navajali Žerjav, Puc, Turk in drugi, se niso zdeli Srškiću dovolj tehtni. Vaš dopisnik je takoj zvečer obiskal g. ministra Srškića, da se pri njem pouči o tej zadevi. Na tozadevna vprašanja je g. minister odgovoril: Razpust občinskega sveta ljubljanskega sem izvedel šele od časnikarjev. Očividno je torej izdal sam veliki župan to naredbo, od katerega pa do tega trenutka še nisem dobil nobenega obvestila in torej ne vem, ali so resnične ali ne. Če so resnične, potem je jasno, da se bo občinski svet ljubljanski pritožil in šele potem bom mogel končno sklepati o tej zadevi na podlagi razlogov, ki jih bo navedel veliki župan, da opraviči ta svoj korak in na podlagi protirazlogov pritožbe.

PRED RAZPUSTOM RADICEVE STRANKE?

Belgrad, 10. junija. (Izv.) Spremembe v Pašičevi vladi proglašajo prijatelji Rade Pašića kot posledico priprav za volitve. Preosnovana vlada naj bi bila volivna vlada. Volitve naj bi se razpisale za mesec november in sicer bi se tozadeven ukaz prečital na prvi seji izrednega zasedanja, ki bi se sklicalo koncem tega meseca. Isti krogi tudi trdijo, da bo vlada po Radičevem odhodu v Moskvo nastopila proti njegovi stranki z zakonom o zaščiti države in stranko razpustila.

JOVANOVIČEVA AKCIJA.

Belgrad, 10. junija. (Izv.) Dočim se Pašić trudi, da bi uvrstil položaj nove vlade, nadaljuje Jovanović svojo akcijo. Ker s svojimi namerami še vedno ni nastopil javno, se o njih premalo izve. Njemu blizu stoječi krogi zatrjujejo, da so dosedanja uspehi povoljni in trdijo, da se bo Pašić umaknil koncem tega meseca, nakar pride Jovanović. Isti krogi ne pripisujejo nobene politične važnosti preosnovanju Pašičevega kabineta. Danes je Jovanović razpravljal z dr. Ninčičem, Trifunovićem in Uzunovićem, včeraj pa z dr. Davidovićem.

NINČIČ SE PELJE NA BLEJ.

Belgrad, 10. junija. (Izv.) Danes bi imel potovati na Blej dr. Ninčič, potovanje je odloženo za četrtek ali petek.

DAVIDOVIČ POJDE V HRVATSKO PRIMORJE.

Belgrad, 10. junija. (Izv.) Davidović odpotuje v petek iz Belgrada in bo odšel preko Zagreba v hrvatsko Primorje.

PRITOŽBA POSLANCA VUJIČA.

Belgrad, 10. junija. (Izv.) Danes se je odpeljal na Blej zemljoradniški poslanec Vujić, da se pritoži pri kralju, ker vlada še sedaj ni ničesar ukrenila proti izgrednikom proti njemu kljub kraljevim in vladnim obljubam.

DR. JANIČ V ZAGREBU.

Zagreb, 10. jun. (Izv.) Danes jutraj se je pripeljal v Zagreb minister za vere v demisijski dr. Vojislav Janić in je gost nadškofa dr. Bauerja. V Zagrebu se nahaja tudi dr. Laza Marković, baje v zasebnih poslih.

Protestni štrajk delavcev.

Zagreb, 10. jun. (Izv.) Danes so neodvisni delavci in člani Hrvatske delavske zveze proglasili generalni štrajk od 9.—12. ure v znak protesta proti prepovedi protestnega shoda radi trboveljskih dogodkov in v znak protesta proti sedanjemu režimu. Tipografi in privatni uradniki se štrajka niso udeležili. Cestna železnica ni vozila. Delavci so se v velikih množicah zbirali po ulicah. Policija in orožništvo jih je razganjalo. Aretiranih je bilo več delavcev.

PREVOZ KAZNENCEV.

Zagreb, 10. jun. (Izv.) V nedeljo so peljali skozi Zagreb v Lepoglavo bivšega komunističnega poslanca dr. Simo Markovića, ki je premeščen iz kaznilnice v Požarevac v lepoglavske zapore. Z njim so peljali skupno tudi obsojenca iz solunskega procesa, med njimi polkovnika Vojkovića in Jovanovića ter sina pokojnega vojvode Mišića.

CARLIERJEV PROCES SE OBNOVI.

Belgrad, 10. junija. (Izv.) Kasacijsko sodišče je danes ugodilo pritožbi zagovornika francoskega kapitana Carlirja in razveljavilo sodbo in obnovilo nov proces.

Millerand odstopil!

Pariz, 10. junija. (Izv.) Po daljših posvetovanjih z različni desničarskimi politiki je Millerand poveril sestavo nove vlade bivšemu finančnemu ministru Marshalu. Ta je sestavil sledečo vlado:

Predsedstvo in finance: François Marshal.

Zunanja politika: Lefebvre.

Pravosodje: Ratier.

Vojna: Maginot.

Mornarica: Ferry.

Javna dela: Le Trocqueur.

Socialna politika: Jourdain.

Minister za osvobodjene kraje: Marin.

Kmetijstvo: Capus.

Prosveta: Landry.

Trgovina: Laudin.

Notranje zadeve: Selves.

Predsednik republike Millerand je nato prečital novim ministrom svojo poslanico parlamentu, ki so jo ministri soglasno odobrili. V svoji poslanici poudarja Millerand svojo ustavnost in naglašja, da bi pomenil njegov odstop vsled odklonitve sestave vlade po Herriotu nevaren precedent za bodočnost. O predsednikovi demisiji naj odloča parlament. V slučaju demisije Millerandove bi se že v četrtek ali v petek vršila skupna seja parlamenta in senata, ki bi izvolila novega predsednika, ki bi vodil francosko politiko v smislu izida zadnjih volitev.

PORAZ REAKCIJE.

Pariz, 10. (Izv.) Večinski blok leveice je sklenil, da predloži parlamentu sledeči predlog: Zbornica odklanja kakršenkoli odnos do ministrstva, ki je bilo imenovano s preziranjem pravic parlamenta. Zbornica sklene, da odloži vsako razpravljanje do onega dne, ko se zbornici predstavi vlada, ki bo sestavljena po suvereni volji dežele.

Pariz, 10. (Izv.) Predsednik Millerand je sestavil poslanico na obe zbornici, v kateri pravi, da ga je 695 glasov pozvalo, naj zasede mesto predsednika republike, da vodi politiko reda, dela in edinstva. Tega se je predsednik zvesto držal. Francija želi, da se zunanja politika vodi v smislu izvršitve verzajske pogodbe, in temu primeroma mora biti tudi notranja politika. Ustava določa predsedniku poslovno dobo 7 let. Zato pozivlja predsednik obe zbornici, da spoštujeta ustavo in jo ščitita proti samovolji večine, kajti sicer bi postal predsednik igrača strank. Predsednik izjavlja,

Zaupnica Mussolinijevi vladi.

Rim, 10. junija. V sobotni seji poslanske zbornice je kot prvi predlagal svoj dnevni red slovenski poslanec dr. Wilfan. Dnevni red zahteva, naj vlada predloži zbornici vse svoje zakonodajne in upravne odredbe, ki jih je od premirja sem ukrenila z ozirom na narodno manjšino v novih pokrajinah, posebno na šolskem polju in glede rabe njihovega jezika v javni upravi in pred sodišči. Vlada naj točno označi smernice, katerih se je držala v svojem delu nasproti narodnim manjšinam. Svoj predlog je posl. dr. Wilfan kratko utemeljil in zlasti naglašal, da je treba dati parlamentu priliko, da sodeluje pri rešitvi manjšinskega vprašanja in kontrolira to stvarno vladno delo.

Ko je govorilo še par govornikov, je dobil besedo ministrski predsednik Mussolini, ki je v obsežnem, polemičnem govoru zavračal kritiko opozicije proti režimu in fašizmu. Predvsem je izpodbijal trditve, da bi bile zadnje volitve v Nemčiji, Franciji in Angliji prinesle odločen preokret na levo, dočim je fašizem v Italiji volitve potvrdil. Sicer pa, je rekel Mussolini, če bi bil tudi del Evrope in še Azije povrh krenil bolj proti levi — zakaj naj imajo ravno ti prav in ne Italija, ki se drži na desno? Potem govornik zavrača očitke glede volivnih nasilij in navaja proti žrtvam opozicije žrtve fašistovske stranke. Predsedni na narodno milico pravi, da nobena oblast ne more izhajati brez sile. Sicer je pa narodna milica prostovoljna. Po pohodu na Rim novembra l. 1922 je imel na ramah sedem različnih, večinoma do zob oboroženih organizacij. Treba je bilo vse te organizacije združiti v eno in to eno postaviti v službo naroda. To se mu je v obliki narodne milice posrečilo. S tem je obenem uvedel nujno potrebno reformo redne vojske. Med redno vojsko in milico ne more biti nasprotja, ker večina miličnega moštva in vse častništvo brez izjeme prihaja iz vrst redne vojske. Milico smatra za veliko, občudovanja vredno pridobitev in je nikakor ne namerava razpustiti, ampak jo bo še bolj konstitucionaliziral, zvezel z armado in jo uporabil za naloge, katerim se redna vojska ne more posvečati. Nato se je Mussolini pečal s pojmi svobode, nezakonnosti in normalizacije in dokazoval njih relativnost. Kar tiče fašistovskega programa, temelji na klasični koncepciji države in ta svoj program udelejuje ob vseh prilikah. Potem je govoril Mussolini o nalogah opozicije. Opozicija se more resno

da se je protivil pozivu, naj svoje mesto zapusti, ker bi to pomenilo kršitev temeljnega zakona države. Predsednik pozivlja zbornici, naj ne začne zakonodavne dobe z revolucionarnim činom.

Pariz, 10. (Izv.) Obenem s poslanico predsednika je vlada g. Marsaila sestavila vladno izjavo, v kateri pravi, da imata zbornici odločiti o tem, ali stoji ustava nad strankami ali pa so stranke nad ustavo. Zbornici bosta pokazali večini ali, da smatra ustavo za nedotakljivo ali pa, da sta jo voljni kršiti. Ako zbornici ne bosta odobrili stališče predsednika, bo predsednik storil temu primerni sklep.

Pariz, 10. (Izv.) V poslanski zbornici je navzočih 500 poslancev. Ministrski predsednik prebere predsednikovo poslanico in vladno izjavo.

Predsednik zbornice Painlevé sporoči, da je več poslancev vložilo interpelacije.

Marsall izjavi, da se vlada strinja s tem, da se začne o njih debata.

Painlevé prebere nato predlog levičarskega bloka, da se razprava odloži, dokler se zbornici ne predstavi po suvereni volji dežele sestavljena vlada.

Poslanec Reibel (desnica) očita Herriotu, da je samo zato odklonil sestavo vlade, da bi Milleranda prisilil do demisije.

Marsall izjavi, da se predlogu zelo čudi in jo svari pred potjo, po kateri namerava hoditi.

Pri glasovanju se predlog leveice sprejme s 329 proti 214 glasovom. Predsednik odredi, da se prihodnja seja vrši jutri popoldne, da sliši poročilo vlade na današnji sklep zbornice.

Pariz, 10. (Izv.) V senatu je pravosodni minister Ratier prebral poslanico predsednika in vladno izjavo. Predsednik Doumerque sporoči, da je stavljen predlog, da se seja odloži. Predlog se sprejme s 154 glasovi proti 144. Prihodnja seja jutri ob 3 popoldne.

Pariz, 10. (Izv.) Ob pol 9 zvečer se je podal Marsall v Elyée k predsedniku, da mu poroča o dogodkih v obeh zbornicah. Obenem je vlada prosila predsednika, da sprejme njeno demisijo. Nato je Millerand izjavil, da je sprito sklepa obeh zbornic sklenil, da od predsednika republike odstopi. Vsled tega prosi vlado, naj še ostane, da jutri zbornici sporoči odstop predsednika.

udejstvovati na dva načina: da ocenjuje vladne zakone in odredbe ali pa da vodi načelno politiko na daljši rok, za bodočnost. Lepa, velika naloga se nudi opoziciji tudi v tem, da skuša doseči politično sintezo dveh sočasnih zgodovinskih poizkusov: ruskega in italijanskega. Končno je Mussolini govoril o dosedanjih uspehih fašizma, primerjal položaj v Italiji ob njegovem nastopu in sedanjí položaj ter zaključil, da smatra fašizem za svojo pravico in dolžnost, da se še dalje bori in podira spomenike sterilnih ideologij, da kri po žilah domovine tem močnejše zapluje.

Nato je zbornica s 361 glasovi proti 107 odobrila dnevni red, ki izreka vladi zaupnico.

Nova albanska vlada.

Belgrad, 10. junija. (Izv.) Glasom poslednjih vesti iz Albanije se vesti o padcu Tirane potrjujejo. Stara vlada je pobegnila v Drač, odtam pa se je na italijanski torpedovki odpeljala v Italijo. Sestavljena je že nova vlada, ki je začasno še v Valoni in se imenuje administrativna komisija, ki ima namen likvidirati s sedanjim stanjem. Na čelu te vlade oz. administrativne komisije se nahaja škof Fan Noli. Nahaja se v tej vladi znani Tacati. Po doslej še nepotrjenih vesteh je poklican v vlado tudi Hasan Pristinac, znani neprijatelj naše države.

SPORAZUM MED RIMOM IN BELGRADOM OB ALBAN. DOGODKIH.

Rim, 10. junija. Povodom doseženega sporazuma med Rimom in Belgradom glede dogodkov v Albaniji naglašja poluradna agencija Volta, da je to sad italijansko-jugoslovanskega pakta. Pomen tega pakta za konsolidacijo miru in za ravnotežje v mednarodnih odnosih, posebno pa v vzhodni Evropi in na Balkanu, je s tem postal splošno viden.

Revolucijsko stanje v Romuniji

Belgrad, 10. junija. (Izv.) Belgrajski listi poročajo sledečo vest o Romuniji. V vsej Romuniji je odrejeno izredno stanje. Vsako zborovanje in javne manifestacije so strogo prepovedane. Vlada je uvedla cenzuro nad časopisem. Na pošti se vrši pregled pisem in telegramov, ki gredo v inozemstvo. Položaj Bratantjeve vlade je zelo težak. Kralj je včeraj sprejel generala Avaresa in še nekatere ugledne člane opozicije, ki so izjavili, da ne odnehajo prej, dokler vlada ne poda ostavke.

Maribor. »Lepega zvona glas,

Seže v deveto vas —

»Zato naročite »Zvonoglas«.

Napetost med Ameriko in Japonsko.

London, 10. junija. (Izv.) Japonska vlada je odstopila. Novo vlado bo sestavil bivši poslanik v Londonu Kato, ki je vodja protiameriške struje na Japonskem.

London, 10. junija. (Izv.) Po vsem Japonskem so začeli izvajati strog bojkot ameriških izdelkov. Ameriški filmi so prepovedani. Bojkotno gibanje smatrajo kot znak bodočih še večjih zapletov med obema državama.

ZAVRNJEN ITALIJANSKI NAČRT.

Belgrad, 10. junija. (Izv.) Danes je obiskal g. Rybafa predsednik italijanske delegacije za trgovinske pogajanja z našo državo g. Lucio. Predložil je nov načrt konvencije za snovanje akcijskih družb. Ta načrt je pa za nas težko sprejemljiv. Rybaf je sklical sejo naših izvedencev, ki so izjavili, da je italijanski načrt nesprejemljiv.

ZDRAVJE DR. SEIPLA.

Berlin, 10. junija. (Izv.) Po zadnjem bulletinu je splošno zdravstveno stanje zveznega kancelerja dr. Seipla zadovoljivo.

Politične vesti.

+ Shodi SLS. Poslanec Sušnik je v nedeljo v Sostrem v poldrugournem govoru pokazal vso zahrbtnost sedanjega režima in na težki boj, ki ga bijemo za avtonomijo Slovenije. Navzoči so sklenili, da gredo tudi pri sedanjih obč. volitvah v boj z geslom: za avtonomijo Slovenije. Na Brezovici je v ponedeljek govoril dr. Natlačen in pokazal na važnost občinskih volitev v sedanjem trenutku. Na Dobrovi je poročal dr. Breje in razkrinkal razne liberalne intrige. — Na Teznu pri Mariboru se je vršil v soboto 7. junija zvečer v gostilni Marin shod SLS, ki mu je predsedoval g. Kovačič, delavni predsednik krajevnice organizacije SLS za občino Tezno. Politično poročilo je podal poslanec Fr. Zebot. Zbor je izrekel zaupnico SLS in Jugoslov. klubu. Tezno je delavsko-železničarski center. Mase ljudstva simpatizirajo z našo stranko, ki se je odločno zavzela za trpeče delavstvo. — Na binkoštno nedeljo jutraj se je vršil shod SLS v Horjulu, popoldne pa v Sv. Joštu. Na obeh shodih je poročal poslanec Stanovnik o političnem položaju in pripravah za občinske volitve. Na binkoštni ponedeljek je isti poslanec poročal na shodih v Bevkah in na Blatni Brezovici. Povsod je ljudstvo izreklo zaupnico Jugoslovanskemu klubu in se izjavilo za enotno fronto v SLS pri občinskih volitvah.

Beleške.

Umrjeni Fakin — figovo pero. »Jutro« in ostalo orjunske časopisje je dolgo časa tajilo umor delavca Fakina. Najprvo so o njem sploh molčali, potem so namigavali, da se je sam ustrelil, potem so trdili zopet, da je to misteriozna zadeva, in potem, da so ga umorili komunisti. Sedaj, ko je nepobitno dokazano, da so ga umorili Orjunaši, so gospodje postali cinčni. Nedeljsko »Jutro« v uvodnem članku piše odkrito, da se trboveljski dogodki ne smejo »prekriti z nobenim figovim peresom kakkega Fakina, ali pa s fingirano tatvino 400 Din.« Ampak prekriti se morajo s tem — kakor razlaga »Jutro« v članku — da se napove boj klerikalizmu in duhovščini ter proti njim porabi močna roka. Tedaj takol! Da ne bodo ljudje preveč mislili na morilec in umorjeno žrtev, je treba začeti pridigati boj proti klerikalcem. »Jutrovci« mislijo, da se bo ta recept tudi sedaj obnesel. Pa se ne bo! Naše ljudstvo je še toliko pošteno, da se od morilcev ne bo dalo terorizirati. »Jutro« bi bolje storilo, ko bi pošteno obsodilo umor, ne pa da piše o ubogi žrtvi kot o »figovem peresu kakkega Fakina«. To ni ne dostojno in za »Jutrovce« ne koristno.

Si duo faciunt idem non est idem. Kakor čujemo, Orjunaši in njihovi prijatelji z našim poročilom o pogrebu nesrečnih žrtev trboveljskih dogodkov v Ljubljani niso povsem zadovoljni, češ da nismo bili dovolj točni. Gospodje naj bodo pomirjeni. Ob katoliškem shodu je »Jutro« poročalo, da je bilo v nedeljo pri slavnostni maši na trgu polno občinstva, toda naprednega, ki je prišlo pozdravit svojega kralja. In to občinstvo je bilo za kralja tako navdušeno, da tast dr. Žerjavanja raz svoje hiše niti zastave ni izobešil. »Jutro« je takrat poročalo za svoje bralce, mi pa sedaj za svoje, z edino razliko, da se je »Jutro« debelo zlagalo, mi pa smo prinesli točne številke, ki jih ne more nihče ovreči!

Kakor pri nas. Belgrajska »Politika« objavlja v svoji ponedeljski številki članek »Iz Hercegovine«. V tem članku stoji tudi tole: »Verjemite, da je človeku težko vedno poslušati, kako nas v Belgradu sodijo in ocenjujejo le po številu hercegovskih kroglic. Iz Belgrada prihajajo kvam ljudje le za časa volitev, a še takrat nas merijo s

čudno mero. Pravijo nam, da smo »proti-državnici«, da smo »izdajalci« itd., česar zgodovina sploh pri nas ne pozna... Najhujši črv, ki so nam ga prinesli iz Belgrada, je strankarstvo. Krivi so temu oni, ki rešujejo »arbitvo« Hercegovine. O teh ljudeh je dejal mostarski prota Popović: »Jaz teh ljudi in njihovega rodoljubja ne razumem,

čeprav sem bil sam nekdanj rodoljub. Ne vem, ali sem bil jaz takrat bedak, ali pa so bedaki oni danes.« — Dalje pripoveduje »Politika«: »Hraber in inteligenten dobrovoljec, invalid, je prosil za koncesijo za neko gozdarsko podjetje. Potrošiti pa je moral po raznih belgrajskih »nadležnih« nad 20 tisoč dinarjev, da jim je dokazal, da je Srb.«

Dopisi.

OBČINSKE VOLITVE V KRANJU.

III.

Agitacija se vrši čim dalje bolj vneto in ostro. Liberalcem ni nobena laž preveč grda in neumna, da ne bi je rabili proti SLS. Saj so samo klerikalci, državljani tretje vrste, parija, brez pravice! In če ne pomaga ne sila ne obljube: saj je Orjuna tu! Bo že ta naučila klerikalce! Kaj pa, če tudi koga zabodejo in ustrelijo! Saj je samo klerikalce! Kazni za to pa ni, da, hudomušen človek je dejal, da bodo še kakšen »orden« dobili. — V tem znamenju stojimo sedaj v Kranju. Nič ni protinaravnega, da se nekaterim naših pristašev trese srce, češ, kaj bo, kaj bo, a večina se ne boji ter hoče izpolniti svojo dolžnost na volišču vestno in kljub vsem zaprekam. Tako je prav, tako se spodobi pristašem SLS! — Orjunaše in njihove zahrbtnike, ki jih ščujejo in podpirajo ter jim dajejo potuho, pa bomo najbolj strahovali s tem, da izvajamo proti njim posledice; vsaj ne bo treba našim ljudem poslušati različnih psov, ki jih včasih tudi nežna (?) usta gospe in gospodičin izvolijo vreči našim ljudem v hrbet! Kakor čujemo, se pripravljata natančno seznam vseh kranjskih prodajalen, obrtnikov, gostila itd. Dele se v 3 skupine: prvič — strogo naši, zvesti pristaši; drugič — zagrizeni liberalci in orjunaši, ter tretji oni, ki so sicer nam nasprotnega političnega mišljenja, pa se udejstvujejo v mejah dostojnosti in spodobnosti, kakor ima vsak državljani pravico. JDSarji so zase ustvarili slabo razpoloženje zadnje čase s tem, da so pri kompetenci za gimn. ravnatelja grdo briskirali in prezrli za zavod in mladino zelo zaslužnega profesorja tega zavoda, samo zato, ker ni hotel trobiti v njihov rog, dasi je bil dolga leta njihov pristaš, a mu je slednjiš korupcija zamrzela, da jim je obrnil hrbet. No, nam je prav, lepo število glasov so si JDSarji s tem uničili za občinske volitve, ker takih norcev navsezadnje ne bo več veliko, da bi še šli s stranko, ki tako grdo plačuje. — Tudi afera g. kaleheta Žužka je marsikomu odprla oči, da vidijo, kam vodi liberalizem. Brez preiskave odstraniti za mladino vnetega moža, samo zato, ker temu ali onemu (nekateri pravijo: tej ali oni) ni povelji njegovo duhovsko delo; to je tudi marsikakemu liberalci preveč. Starši nemalo godrnjajo, ker mladina nima verouka; se mnogih tudi pozna, kako podivjani so, ker manjka sicer dobrohotne čvrste roke; to počasi odpira oči tudi bolj trdim glavam. Kakor čujemo, se ministristvo brani, ugoditi prizivu. Radovedni smo, kaj bodo rekli v Vatikanu, ko bodo čuli, da je jugoslovanska vlada, ki re pogaja za sklepanje konkordata, medtem samolastno in brez pravilne preiskave odstranila veroučitelja, katerega sta bila sporazumno nastavila duhovska in svetna oblast. Lepe pojme bodo dobili v pravnem čutu in dostojnosti našega režima! Prva zasluga pa gre za to novo odliko režima — kranjskim liberalcem, ki so se zatekli k dr. Žerjavu, da jim je ustregel. Zato Kranjci, le še volite JDS, ki si s takimi nastopi sama koplje grob, iz katerega je ne reši nobena Orjuna!

ODPRTO PISMO

gg. županu Josipu Kaduncu in gostilničarju Iv. Bulcu v Stranski vasi in Francu Javorniku, mesarju v Grosupljem!

Ker obrekuje našega zastopnika in občinarje hujskate, češ da mora občina plačati 2732 Din stroškov za komisionelni ogled radi razširjenja grosupeljskega vodovoda v vasi Blato, Gatina in Male Brvoče, smo prisiljeni Vam očitati, da vedoma in hote neresnico govorite, ker ne moremo dvomiti, da ste tako nevedni, da bi Vam ne bila znana določba § 76 zakona z dne 15. maja 1872 dež. zak. štev. 16 za deželo Kranjsko, ki se glasi: »Stroške za komisionelne razsodbe in obravnave plača tista stranka, katerega je za postopanje zaprosila.« Ker smo vaščani gori imenovanih vasi vložili prošnjo za vodopravno obravnavo, je menda dovolj asno, da bomo morali v smislu citiranega zakona te stroške plačati mi in ne občina, kakor Vi govorite in hujskate.

Nadalje Vam tudi že vnaprej povemo, da tudi vasi Blato, Gatina in male Brvoče ne bodo teh stroškov plačale, kakor samo toliko, kolikor pripade na te vasi deleža z ozirom na delo in zamudo časa. Vedite, da nismo še tako neumni, da bi plačevali stroške za tisto komisijo, ki je iskala po celi občini skoraj do Police, cel dopoldan studence in vodo za tovarnarja Sinkovca in železnico, ker nadaljnji stavek v gori citiranim paragrafu določa da »Politično blastvo ima odločiti, kako se ti stroški pri skupnih zadevah na posamezne stranke razdele«. Da bo politično oblastvo kakor do sedaj tudi v bodoče v tem oziru nepristransko, o tem ne dvomimo. Zato pa lahko že vnaprej povemo, da s takimi lažmi in hujskanjem ne boste drugega dosegli, kakor da Vas bo še tistih par zaslepljenec spoznal, v kako škodo kmetov in delavcev v občini gospodarite.

Kako ste pa občino oškodovali za dobrih 100.000 kron (stotisoč kron), bo pa lahko vsak sam presodil, če povemo, kako se je to zgodilo: Obč. odbor je sklenil v svoji seji dne 4. februarja 1923. l. soglasno, da se pobira naklada 3 kron od litra vina in 1 K od l piva, ter da gre ta denar za zgradbo nove šole v Grosupljem. Sklep obč. odbora, trdite g. župan, da ste dali pravočasno in pravilno razglasiti. Pokrajinska uprava je sklep odobrila in dovolila pobiranje naklade. Zdaj pa prosimo, povejte gospodje: 1. zakaj in na podlagi kakšnih razlogov se ta naklada ni pobirala? 2. Zakaj je obč. odbor dne 30. septembra 1923 že od pokr. uprave odobreno pobiranje doklade na vino in pivo razveljavil in sklenil, da se pobira ista doklada še-le od 5. septembra 1923 dalje. Ali niso bili občinarji ogo-ljufani, ko so bili v dobri veri, ko so gostilničarji podražili vino in pivo, da plačujejo naklado za šolo, pa se je pozneje čez 7 mesecev sklenilo, da se ta davščina pobira še-le od 5. septembra namesto od 4. februarja 1923!

Mislimo, da je vsaka beseda o tem odveč. Grosupeljski občinarji sami čutimo na lastni koži dobroto »Samostojnežev«. Druga se ne manjka, kakor da bi nam bili napravili še kakih 6 ali 8 milijonov kron dolga za šolo, kakor so si na vsa moč prizadevali. Občinarji pa imate priliko 15. junija t. l. si izbrati za svoje občinske gospodarje dosedanjega g. župana Kadunca, ki hoče rešiti in podpirati gostilničarje »samostojnežev«, katerih se še njih somišljeniki, kar je poštenih, sramujejo, ali pa boste volili drugo listo SLS. Avtonomistično delavsko stranko, ki deluje na to, da se občinarji rešijo vaških oderuhov in strankarskih plačanih kričarjev. — Za zaupanje v samostojneže ogoljufani grosupeljski občinarji.

Grosuplje. Koliko more škodovati občini en sam neznajnež, nam kaže zgled župana Kadunca. Dasi se je prej delal našega človeka, je vendar izigral občino samostojnežem v roke. 7 milijonsko posojilo so hoteli najeti za šolo in, ne da bi imeli od obč. odbora potrebno pooblastilo, so najeli 150.000 K v krajnem šolskem svetu. Pod roko so se delale kupčije za nakup opeke in izdelavo načrtov za novo šolo. Prošnje za državno podporo niti odpisali ni hotel. Vsem je znano, kako je ščitil tovarnarja Sinkovca. Ta mož je zakrivil, da se že tretje leto vleče rešitev napeljavne vodovoda v štiri vasi, ki so že pred vojsko imele zagotovljeno podporo in izdelane načrte. Tega so samostojneži vzeli za nasilna liste. Mi jim čestitamo. Radovedni smo, koliko ljudi je na Grosupljem še toliko zaručanih, da gredo kot backi za takim ovnom.

Ježica pri Ljubljani. Na binkoštni ponedeljek so se zbrali naši volilci, da se porazgovore o občinskih volitvah. Polna dvorana Društvenega doma je odmevala ogorčenja, ko je g. urednik Smodej opisoval početje in nakanne režimorcev. Zborovalci, med katerimi je bilo lepo število našega delavstva, so z velikim ogorčenjem obsodili nosilca tuk. »Delavske listec«, ki je v pohlepu za županskim stolčkom zvezal socialistično-komunistično »Delavsko listo« z »Gospodarsko«, ki je demokratsko-orjunska lista in niti ni mogla najti 50 dovolj starih kandidatov, ampak je dala na listo 7 nedoletnih ljudi ter s tem osleparila okrajno glavarstvo, ki jim je listo potrdilo. V trenutku, ko morilec delavca Fakina v Trbovljah ne morejo več tajiti svojega groznega zločina, se pa »delavec« Jakopič veže z režimerci. Razume se, da so delavci enotno zapustili izdajalca Jakopiča in bodo v nedeljo volili SLS, ki bo imela prvo skrinjico. Danes se tudi že celo kandidate »Gospodarske« liste sramujejo družbe, v katero so zašli ter izjavljajo, da Orjuncem ne bodo nikdar volili. Zanimivo je, da je v to družbo zašel tudi tuk. trgovec g. Josip Šporn, ki je s tem, da je podpisal listo režimorcev — največjih sovražnikov našega slovenskega ljudstva — očitno nastopil proti vsem delovnim ljudem, ki se mu bodo primerno zahvalili. O ostalih tukajšnjih režimovcih pa prihodnjič. Za danes povemo le, da ljudska sodba, ki bo vas sovražnike našega ljudstva zadela v nedeljo 15. junija, ne bo ostala brez posledic za naše nasprotnike tudi v gospodarskem oziru.

Za občinske volitve v Vojniku so vložene tri kandidatne liste: I. Slov. Gosp. lista, na čelu g. Josip Vrečer, II. Slov. ljud. stranka, na čelu g. Fran Jurčak in III. nemškutarska »Neodvisna lista tržanov«, na čelu sedanji posli-župan »radikal« g. Jul. Kovačič. Nemškutarska lista, katere predstavnik je ravn. v pok. bivši nemški župan in nadeučil. okol. šole g. Jožef Koschutnig, ima sledeče »Ger-manec«: Heinrich Raththey, Wilhelm Zotte, Johann Samec, Johann Aulitsch, Fric Čuk, Janez Uratarič, Anton Grilec, Hugo Ledl, Franc Zgajner, Emil Kolscheg in Pašk. Franc. Župan Julko Kovačič je vendar enkrat javno pokazal svojo pravo barvo, katero je znal tako spretno skrivati pred širšo javnostjo, katero smo

pa tu dobro poznali. Le svojim spletkarijam in prekanjenostim se ima zahvaliti, da je na stališču, katero sedaj zavzema. Upajmo pa, da se mu to pot ne posreči njegova častihlepnost, da ga narodne slovanske stranke vržejo z županskega stola, katerega se tako krčevito drži! Kako gospodarstvo je sedaj pri občini, si lahko predstavljamo, saj ne zna niti z lastnim premoženjem gospodariti in so se morali upniki pred kratkim poravnati s 50 odstotki. Pod njegovim županovanjem so začeli tuk. nemškutarji že ponosno dvigati svoje glave, medtem ko se pešička pravih Nemcev sramuje biti v taki družbi!

Celje. Za tukajšnjo Orjuno se peha in pete brusi neki učitelj Pogačnik. Mar bi revež doma ostal, da ne bi žalil svoje krščanske matere, da ne bi žalil staršev, kateri morajo takim ljudem izročiti mladino.

Št. Jurij ob j. ž. Drogenikova hujskarija na občnem zboru požarne brambe v Sv. Juriju ob j. ž. dne 7. junija je baje našla odmev pri tukajšnjih Pribečevičevih. Govori se, da so že formalno ustanovili močno orjuno, da dobijo v kratkem času že kroje, samokrese in drugo orožje, da bodo imeli 13. julija ob prireditvi sokolake župne prireditve v Sv. Juriju ob j. ž. razvijejo orjunskega prapora in da bodo takrat s pomočjo povabljenih orjunciev unčili in pobili vse, kar ne trobi v njihov rog. Opozorjamo oblast, da se trboveljski dogodki do skrajnosti razdražili naše ljudstvo in da ni ničesar na svetu bolj osovraženo, kakor ime orjuna. Zato je pa dolžnost oblasti, da v imenu pravice in reda to prireditve v Sv. Juriju ob j. ž. prepove, ker, kakor je razpoloženje ljudstva proti orjuni, bi moglo priti do resnih spopadov. Šentjurškim pristašem orjune — to so učitelji, uradniki, trgovci in trgovski sinovi, živnozdravniški sinovi in drugi, sami taki, ki živijo na račun ljudstva — pa povemo, da bomo objavili njihova imena po vseh naših listih, če bomo količkaj zvedeli, da moralno ali pa gmotno podpirajo orjuno.

Iz Mirne. V lepi Mirni na Dolenjskem se je 17. aprila 1924 podrl nek obok v župnišču. Vsled tega se je zaprla občinska pot poleg farovža. 21. aprila je bila seja pri županstvu, ali naj se del farovža demolira ali naj se župnik odškoduje za pot skozi sredo vrt. Občinski možje pa o tem niso hoteli slišati, marveč so sklenili, da bodo delali novo kolovozno občinsko pot pri strani vrta, široko po predpisih. Drugo jutro ob četrta na 7 so prišli s sekirami ter napali ograjen sadni vrt. Posekali in razmetali so ograjo. Na župnikov ugovor so rekli: »Vi nimate z nami nič govoriti, pojdite k sodniji!« — kar je župnik takoj storil, zlasti ker je vlak vozil že na postajo. — Na to so napadli vrt, posekali 6 najlepših dreves, ki so rodila vsako leto, kljub ugovoru županstva in župnikove sestre. Bilo je mnogo ljudi, vpiti in tudi joka po cestah, ker so se ljudem smilila drevesa. Župniku so rekli dele, da so imela drevesa po 15 mernikov letno. Res ni jih nobeden meril. Lahko jih je bilo manj. Res pa je, da so bila podprta vsako leto in so se veje lomile. Prišel pa je nek g. sadjarski učitelj kot izvedenec iz Grma. Ta pa je odločil, da je vsako drevo povprečno dalo 1 mernik in mernik po 60 K, odšel še delo, tresenje, pobiranje itd. ter je napravil zaključek, da je bilo vseh šest dreves vrednih 1600 Din, to je 6400 K. Gotovo pa je, da ga ni gospodarja, ki bi bil dal eno samo drevo za 15.000 K; torej okroglo 90.000 K. Domači cenilec se je recim pod sugestijo udal, da jih je cenil 28.000 K, pa je tudi ta cenitev veliko premajhna. Kaj naj rečemo o cenitvi cenilca »Grma? Če po njegovi cenitvi sodimo, potem najboljša drevesa v najboljših letih na najugodnejših krajih dajo samo 1 mernik jabolk. Če je njegova cenitev pravilna, potem se pač ne splača saditi sadja. Ker se je zgodilo javno nasilstvo na ograjen sadni vrt in še zraven ograjen vrtniček za solato ter so se drevesa po sili sekala, je bila vložena ovadba po § 85 a k. z. Zaslišane so bile tudi priče. Dne 8. junija pa je dobil župnik od državnega pravdnika v Novem mestu obvestilo št. 434—1924, da je isto odstopilo od pregona proti storilecem radi hudodelstva po § 85 a k. z. Kaj pravi pravni čut k tem dejstvom?

Iz Luče je bilo poročilo o avtomobilni pošti. Prav je tako! Toda vsakemu svojo! Mnogo zaslug gre pri tem našem delavskemu poslancu g. VI. Pušenjaku, nobena zasluga pa nekaterim Ljubencem, ki se radi hvalijo, kaj storijo za naš kraj, pa le nasprotujejo, kjer gre za promet in korist Luče in Solčavske občine! Baharija je velika, dela pa malo; torej vsakemu svoje!

Obleke na

O Broke se dobe: Mesni trg 5

O Bernalovič.

Učiteljski vestnik.

Podružnica Slomškove zveze za ljubljansko okolico zboruje v soboto, dne 14. junija po prihodu jutranjega vlaka na Vrhniki. Natančen spored se objavimo. Udeležba naj bo polnoštevila. Vsak udeleženec se naj takoj pri-glasi za kosilo na naslov: Ivan Štrkelj, šolaki vodja, Vrhnika. — Načelnik.

Dnevne novice.

— **Kralj in kraljica sta na binkoštno nedeljo obiskala Varaždin**, kjer se je vršila konjska dirka.

— **Smrt na kosi.** V Radečah pri Zidanem mostu je na binkoštni ponedeljek ob pol petih popoldne po dolgi bolezni umrl v 71. letu starosti g. Franc Čuč, papirniški oskrbnik. Pokojni, oče ravnatelja Jugoslovanske tiskarne g. Karla Čuča, je bil splošno priljubljen in zvest pristaš SLS. Služil je v papirnici nepretrgoma 45 let. Z njim zgine ena redkih starih korenin radeške občine. Svetila mu večna luč! Prestolam naše iskreno sočutje! — Iz Žužemberka smo dobili brzojavno obvestilo, da je na binkoštni ponedeljek zvečer umrl g. Josip Primc, župan na Dvoru. Pogreb bo v četrtek jutraj. Zalovanje za pokojnikom je splošno. Blag mu spomin! — V ljubljanski bolnici je včeraj umrl na posledicah hude operacije 66 letni Janez Sever, posestnik v Gorenji vasi pri Stični. Zapuščal vdovo in 6 otrok. Bil je vzoren katoličan. Pogreb bo v četrtek ob pol štirih popoldne iz mrtvašnice deželne bolnice k Sv. Križu. Blag mu spomin!

— **Tiskarniški lastniki in tiskarniški delavci proti terorju Orjuna.** »Grafički radnik«, glasilo tiskarniškega delavstva Jugoslavije, priobčuje 7. junija članek, v katerem potrjuje našo vest, da je Orjuna tiskarni »Merkur« v Ljubljani naročila, da ne sme tiskati listov »neodvisne delavske stranke«, če ne, jo bodo Orjuna s bombami razstrelili. »Grafički radnik« opozarja na protizakonitost takega terorja, ker nima nič druge pravice ustavljati kakšen list kakor državna oblast. Vrhtega pa se s takim terorjem nanaša ogromna škoda tiskarniškega delavstvu, med katerimi itak vlada brezposelnost. Organizacija tiskarniškega delavstva je ravnotako kakor organizacija tiskarniških lastnikov že pred več kot enim letom storila sklep, da se bo v slučaju kakšnega dojnanskega napada na katerokoli tiskarno ustavilo tiskanje vseh onih listov, ki take napade odobravajo, oziroma povzročajo. Ta sklep se sedaj ob priliki grožnje Orjuna tiskarni »Merkur« v sporazumu z organizacijo delodajalcev obnovi in se je na skupni seji obeh organizacij v Ljubljani sklenilo, naj se vlada energično pozove, da orjunaške napade na tiskarne odločno prepreči. To se je tudi zgodilo. Nadalje se je sklenilo, da se v slučaju kakšnega napada takoj ustavi tiskanje vseh listov, ki k terorističnim činom izvajajo.

— **Duhovniške takse.** Ministrstvo za vero je izdalo odlok, da smejo duhovniki pri izvrševanju svojega poklica računati največ dvajsetkratne predvojnne pristojbine.

— **Prisrčnost pri pensioniranju železničarjev.** Ljubljanska direkcija je sporazumno z ministrom železnice pensionirala veliko število strokovnega osebja. Najboljših moči niso prevedli. Značilno je, da direkcija ni pensionirala, oziroma reducirala takih, ki bi bili to res zaslužili. Tako je n. pr. preveden znani Škerjanc v Mariboru, ki je predsedal več mesecev v kriminalnih zaporih. Takih slučajev je veliko število. Pride še čas, ko bo prilika o tem govoriti.

— **Na Karlovi universi v Pragi** je bil v soboto, dne 7. junija 1924 promoviran za doktorja vsega zdravilstva g. Slivnik Anton z Bleda.

— **Prepoved učnih knjig, ki nimajo označene cene.** Prosvetno ministrstvo je izdalo odlok, s katerim prepoveduje uporabo šolskih knjig, ki na platnicah nimajo označene cene.

— **Poročilo se je v Višnji gori vrli orlovski par g. Franc Skubec, podpredsednik Orla, z gđ. Angelo Novljan, tajnico orliškega krožka.** Bog živi mlada novoporočenca.

— **Maturantom I. dr. gimnazije v Ljubljani iz leta 1911.** Maturant VIII. a razr. I. dr. gimn. v Ljubljani iz leta 1911 in tovariši, ki so zapustili ta razred, še pred maturo prirede tovariški sestanek v nedeljo 6. julija t. l. predvidoma v Ljubljani. Da se more določiti točnejši program, naj pošlje vsak svoj naslov s predlogi na naslov: Dr. Jože Pretnar, Trgovska zbornica, Ljubljana.

— **Novi veliki župan v Zagrebu nastopil svoje mesto.** Novi zagrebški veliki župan dr. Ivo Zuccony je 7. t. m. nastopil svoje mesto.

— **Nova žrtve blejskega jezera.** Na binkoštno nedeljo je priredila Planinarska sekcija Saveza bankovnih činovnika iz Zagreba izlet na Bled in Bohinj. Vdeležilo se je tega izleta preko 40 oseb iz Zagreba. Najprej se je cela družba vozila s čolni po jezeru. Nato se je četvorica njih šla kopat v Grajsko kopel. Ob četrtni na 1 popoldan je utonil pred očmi drugih gospod Galič, uradnik Jugoslovanske banke v Zagrebu. Kljub temu, da so takoj priskočili na pomoč nekateri prisotni gospodje, istega ni bilo mogoče več rešiti, ker je izginil v globino. Jezero je tam globoko 16 m. Imenovan je utonil nekako 5 metrov oddaljen od ograje, ki je namenjena kot znamenje neplavalcem.

— **Poštne vesti.** Pri pošti Dol pri Ljubljani je bila dne 1. maja t. l. otvorjena brzojavna postaja z omejeno dnevno službo. — Pri pošti Sv. Jurij ob Taboru je bila dne 26. maja t. l. otvorjena telefonska centrala z javno govorilnico za krajevni in medkrajevni promet.

— **Strokovni izlet.** Te dni se bavijo v gozdovih Pohorja slušatelji belgrajske univerze

gozdarske stroke, pod vodstvom njih profesorjev, našega rojaka ing. Vojha Koprivnika in ing. Milana Marinovića, urednika »Šumarskega lista«. Prvim absolventom belgrajske gozdarske univerze se bodo razkazali zlasti naši kmetijski gozdovi, ki pod številnim gospodarstvom našega kmetijskega ljudstva in uspešnim nadzorstvom gozdarskih oblasti tako dobro in v primeri z drugimi pokrajinami gotovo vzorno uspevajo.

— **Plače poštne-brzojavnih namoščencev.** Glasom odloka pristojnega ministrstva se bo izplačevalo vsem poštne-brzojavnim uslužbenecem, ki 1. septembra lani še niso imeli treh let službe, 60 odstotkov položajne plače, dokler ne postanejo stalni. Uslužbenici, ki bi imeli dobiti drugo ali tretjo stopnjo osnovne plače, se smatrajo kot stalni ter bodo dobivali polni znesek položajne plače. Ti stalni uslužbenici ostanejo v pripravnih skupinah, dokler ne položijo izpita.

— **Italijanska špijanka na Sušaku.** Na Sušaku so aretirali elegantno 22letno Ljubico Miler iz Indije, ki je za Italijo fotografirala važne strateške točke. Uvedli so preiskavo.

— **Število inozemskega delavstva v Zagrebu.** Iz odgovora na neko interpelacijo v zadnji seji zagrebškega občinskega sveta je razvidno, da je tačas v Zagrebu zaposlenih približno 3000 inozemskih delavcev; od leta 1919. do danes se je izselilo samo 217 tujih delavcev. Obč. svet je sklenil, da bo v tem vprašanju odločno posredoval.

— **Oče in hči utonila.** V Krovu se je šel trgovec Solinečki s svojo 15letno hčerjo in ženo kopat v izstopiško Donavo. V nekem trenutku je oče opazil, da se hči potaplja. Skočil ji je na pomoč, toda obvisel na grmovju. Njemu je hitela na pomoč žena, toda se začela pogrezati v blato. Imela je le še toliko časa, da je zaklicala svojega psa, ki jo je nato onesveščeno privlekel na suho. Oče in hči sta utonila.

— **Šlika belgrajskih stanovanjskih razmer.** V Dubravaški ulici v Belgradu je najemniška hiša, ki je last bančnega ravnatelja Nikole Djinića. Ta hiša je bila v takem stanju, da se je začela miniti petek ponoči, ko je bila večina prebivalcev že šla počivat, na lepem podirati. Zdrušil se je prednji zid in za njim streha. Prebivalci so v paničnem strahu bežali na ulico. Pri tem je 70letna starka Pantelić ponevedoma stopila na pretrgano električno žico. Električna struja je vrgla staro več metrov v stran in jo ubila. Ob tej priliki naglašajo belgrajski listi, da je takih hiš, ki so vsak hip na tem, da se podero, v Belgradu še nešteto. V teh hišah stanujejo ubogi uradniki, vpokojenci in podobni reveži, ki so brez brambor izročeni izkoriščanju brezvestnih hišnih lastnikov, katerim ni sveto niti bližnjakovo življenje.

— **Pobijanje draginje v Belgradu.** Sodišče za pobijanje draginje v Belgradu je te dni obsodilo tvrdko »Salamander« na 5000 Din globe, in 5 dni zapora, ki se ne more izpremeniti v denarno kazen.

— **Stanovanjsko vprašanje v belgrajskem občinskem svetu.** Belgrajski občinski svet je na svoji zadnji seji minoli teden odobril zadnje postavke proračuna za bodoče računsko leto. Ob tej priliki je komunist Laza Petrović ostro govoril proti občinski upravi, ki je popolnoma zanemarila stanovanjsko vprašanje in ni ničesar storila, da bi preprečila silno podražitev stanovanj. V Belgradu je 10.000 prostora, v katerih stanujejo ljudje, a ki v nobenem pogledu ne odgovarjajo človeškemu prebivališču in so gnezda kužnih bolezni. Predlaga, da se amortizacija delavskih stanovanj razširi na 50, namesto 30 let. Odgovarja župan Marjanović, ki zavrača Petrovićeve zahteve kot nesprejemljive in skrajno pretirane. Občina je doslej izdala za zgradbo stanovanj 7 mil. dinarjev, za bodoče leto je v proračunu 4 mil. dinarjev. Potem pravi župan: »V Belgrad je prišlo iz naših novih krajev najmanj 10.000 družin, da tukaj žive; ali naj belgrajska občina tem ljudem da stanovanja?«

— **Ropari v Slavoniji.** Ponoči 7. t. m. je troglava roparska četa pri Jovanovcih v Slavoniji napadla tri kmete, jih do smrti pobila in nato oropala. Enega izmed roparjev: Sulejmana Imamovića, vojnega begunca iz Bosne, so orožniki ujeli in izročili sodišču v Osijeku.

— **Izgon tujcev iz Vojvodine.** Vojvodinske policijske oblasti so začele z revizijo tujskih spiskov ter bodo tekom tega tedna izgnale čez mejo vse tujce, ki nimajo dovoljenja za prebivanje v državi od notranjega ministrstva samega.

— **Nemški jezik v pančevskem občinskem svetu.** Razširjeni občinski svet v Pančevu je dovolil uporabo nemškega jezika v skupnih občinskih sejah kakor tudi v posameznih odsekih.

— **Korupcija v novosadskem stanovanjskem uradu pred sodiščem.** Minoli petek je bila pred novosadskim sodiščem razpisana razprava proti uradnikom stanovanjskega urada Bošku Spasiću in tovarišem, ker so sprejemali podkupnine in oddajali stanovanja za drag denar. Razpravo so pa morali preložiti, ker ni prišla niti ena priča — vse se namreč boje, da ne bi bile kaznovane same zaradi podkupovanja.

— **Črne koze v Sarajevu.** V Sarajevu imajo več slučajev črnih koz. Oblasti so na delu, da razširjenje preprečijo.

— **Razbojnik Čaruga pred sodiščem.** Minoli soboto so zaključili zaslišavanje priča, ki jih je bilo nad 70. Vse so pod prisogo potrdile, da je bil Čaruga kolovodja pri vseh 28 roparskih zločinih, radi katerih je obtožen. Čaruga je do zadnjega tajil. Zagovorniki in prijatelji Čaruge si iz vseh sil prizadevajo, da rešijo Čaruga na ta način, da dajo njegovemu delu politično ozadje. Baje so bile višje oblasti svoj čas izdale okrožnico na orožniška poveljstva, naj Čarugo ne zasledujejo preostro. Čaruga sam izjavlja, da bo imenoval nove priče, ki bodo vse dosedanje izpovedbe ovrgle; on da je delal po nalogu drugih. Sicer pa pravi, da mu je vseeno, ker je težko bolan in itak ne more več živeti. — V soboto so začeli na razpravi čitati spise. Razsodba se izreče po priliki 20. t. m. Med ljudstvom pa se govori, da pride na Vidovdan v Osijek 4000 četnikov, da osvobode Čarugo.

Primorske novice.

— **Prepoved slovenskega koncerta v Trstu.** Kakor smo že poročali, je bil za binkoštno nedeljo v tržaškem gledališču Filodramatiko napovedan koncert slovitega zbora slovenske učiteljske Zveze. Kvestura je dovoljenje obljubila in društvo je gledališče najelo in plačalo. V petek je pa prefektura izjavila, da koncerta v Filodramatiku ne more dovoliti, pač pa bi ga dovolila kje v okolici. Društvo je nato takoj vložilo prošnjo za Sv. Ivan, toda v soboto je kvestura odrekla dovoljenje tudi za okolico ter se koncert, za katerega so bile vstopnice že razprodane, sploh ni mogel vršiti. Niti enega slovenskega koncerta se torej domačemu slovenskemu prebivalstvu v Trstu ne dovoli. Na tako slabih nogah stoji italijanstvo ob severnem Jadranu.

— **Smrt izdajice.** V nedeljo, 1. junija jutraj so našli na cesti pod St. Petrom v piranski okolici v Istri umorjeno truplo slovenskega fašista Antona Gorela (Kusa). Nesrečnež je leta 1921 ustanovil »škvadro« slovenskih fašistov v St. Petru pri Piranu, je povzročil dne 11. aprila 1921 napad 40 oboroženih fašistov na župnišče in g. kanonika Mateja Škerbca, dekana v Kerkavcih, ki so ga za uho bili, suvali, pretepali in s samokresi nanj streljali; nahujskal je fašiste, da so poštenim kmetom zažgali seno in stočili vino v kletih. Cel mesec so nahujskali fašisti s samokresi v župni cerkvi med javno službo božjo čakali trenutka, da ustrele imenovanega kanonika, če spregovori slovensko besedo v cerkvi. Izrazil je večkrat, da mu je ljubša fašistovska karabinka kot vsa Jugoslavija. No, sedaj je našel lastno smrt. — Kdo ga je umoril, se ne ve. Kdor drugim jamo koplje, pade sam vanjo! Kakršno življenje, taka smrt!

Botre že sedaj

opozarjamo, da nudi najboljše, okusno in skrbno izdelane deske OBLEKE po nižji ceni, kakor druge slabe oblike, le

Drago Schwab, Ljubljana.

Štajerske novice.

— **Birma v Mariboru.** Ob najkrajšem vremenu je knezoškof g. dr. Karlin delil zakrament sv. birme v nedeljo 8. junija. Birmanec je bilo nad 1000.

— **Celje.** Volivni shod SLS za Gaberje se vrši v četrtek 12. junija ob osmih zvečer v gostilni Čoček v Gaberju. Na shodu govore: nar. posl. Zebot, dr. Ant. Ogrizek in drugi. Somišljeniki vsi na shod!

— **Naznanilo o sprejemu v škofijsko dijaško semenišče v Mariboru za šolsko leto 1924/25.** V škofijsko dijaško semenišče v Mariboru se sprejemajo zdravi, dobro vzgojeni dijak, zakonski sinovi dobrih krščanskih staršev, ki so z odličnim ali vsaj dobrim uspehom dovršili kak gimnazijski razred ali z dobrim uspehom napravili izpit za prvi gimnazijski razred in ki se bodo po dovršeni gimnaziji posvetili duhovskemu stanu. Prošnje za sprejem se morajo vložiti najdalje do 31. julija potem pristojnih šk. župnih uradov na škofijski ordinariat v Mariboru. Prošnji se naj priloži krstni list, zadnje šolsko spričevalo, ubožni list in zdravniško spričevalo. Višina letnih prispevkov se bo določila za vsakega gojenca posebej z ozirom na njegove premoženjske razmere in se bo v rešitvi prošnje naznanila. — Ravnateljstvo.

— **Ša častnega občana** je izvolil občinski odbor občine St. Ilj v Sl. gor. g. Franjo Freihama, bivšega narodnega župana in odličnega pristaša SLS. G. Freiham je eden tistih mož, ki so kot krščansko misleči možje že pred več desetletji vodili trpekn narodni boj na naši severni meji. Odlikovanec je ustanovitelj Bralnega društva v St. Ilju, katero je že pred 30 leti pričelo probujati narod in je res vzgajilo doma in v sosesčini neomahljive borbe za teptani slovenski rod. Kot priprost kmet je g. Freiham v svoji mladosti mnogo prepotoval in si nabral bogatih izkušenj. Bil je že pred 40 leti vnet dopisnik »Slovenskega Gospodarja«. Mož je iskreno želel, da dočaka slovenski rod svobodo. G. Freiham ima bogato knjižnico. Zbrane ima domala vse slovenske knjige, ki so izšle do leta 1900. Mirno lahko trdimo, g. Freiham si odlikovanje, katerega so mu naklonili domačini, zasluži kakor malokdo drugi. Imamo v naši državi nebroj odlikovan-

cev, a taki možje kot je g. Freiham, ki so za narod res kaj storili, niso deležni belgrajске milosti. Razlog: ker niso radikalni ali demokrati. Tudi »Slovenec«, katerega g. Freiham že od nekdaj z veseljem čita, se pridružuje častilcem obmejnega borca in mu kliče: Bog živi!

— **Vrl mož.** V Selnici ob Muri je obč. odbor imenoval za častnega občana dolgoletnega občinskega svetovaleca g. Josipa Goloba. Novi častni občan je bil 35 let član občinskega odbora. V svoji občini, ki leži poleg Ceršaka na najbolj eksponirani severni črti naše slovenske domovine, je že odnekaj čval slovenski značaj. Zvest pristaš SLS je stal trdno kot hrast v hudem narodnem boju več desetletij. Letos se poslavlja iz občinskega odbora, ker je težko obolel. Slava značajem krščansko-narodnih moži!

— **Izvoz živine in mesa v Avstrijo in Češko** je postal živahnejši. V Holandiji in na Mažarskem je izbruhnila živinska kuga. V sled tega prihajajo kupci iz Avstrije in Češke zadnje dni v naše kraje kupovat živino in meso. Mariborska klavnica je zadnji teden naravnost oblegana od eksporterjev. Tekom zadnjih 8 dni je bil promet večji nego poprej v 2 mesecih. Celo po noči koljejo živino.

— **Vinska letina** slabo kaže. Vedno deževje, naliivi, toča so poškodovali vinograde na Slov. Štajerju tako, da vinogradniki prerokujejo slabo vinsko letino. Čudno, da se ne urje letova letos ravno vinogradov v najboljših legah. Opaža se, da cene vinu letnika 1923 rastejo.

Ljubljanske novice.

— **Lj Klub obč. svetnikov SLS** ima sejo nočej ob 6. (šestih) v običajnih prostorih. — Navzočnost vseh nujno potrebna.

— **Lj Binkoštni prazniki.** Letošnja binkoštna nedelja je bila izredno lepa. Hladno jutro je napovedovalo krasen solčen dan. Že v zgodnjih jutranjih urah so oživele okoliške ceste in na stolne birmancev iz bližnje in daljne okolice je drdralo s svojimi botri in botricami na lepo okrašenih vozovih proti mestu in se ustavljali na svojih običajnih postajališčih. Obsežni prostori pri Figovcu in pri Čišnovarju, pri Košaku in pri Novaku so bili polni okoliških voz. Ljubljanski birmanci so še sladko spali, ko so se njihovi okoliški tovariši že pošteno razžuli. Zato so pa morali nekoliko pohiteti, ko so se začele ustavljati pred ljubljanskimi hišami lepo okrašene paradne kočije ljubljanskih izvoščakov in pa ropotajoči avtomobili. Okolica stolne cerkve je bila z vozovi prenapolnjena, okoli cerkve pa se je gnetla vesela mladina s svojimi botri in težko čakala na trenotek, ko je smela zaviti med »štanec«, kjer so naložili podjetni prodajalci toliko lepih reči za mlado ljude. Videl si vse, molitvenike in križčke, rožne vence in svetinje, tudi orgle in piščali ni manjkalo in tudi »lecta« in črešnje ne. Za vse je bilo dobro poskrbljeno in ljubljancem, ki jih je krasno popoldne zvabilo v okolico, niso še zlepa videli toliko veselih otroških lic kakor to leto.

— **Lj Sokolsko slavlje na Taboru.** Ljubljanski Sokol I. je priredil za binkoštno praznike veliko slavnost vzdave spominskih plošč v novo svojo zgradbo. Bolje rečeno, Sokol I. je želel, da bi bila slavnost velika in je zato delal za to slavnost že dolgo pred prazniki tudi primerno reklamo. Sokol I. pa svojega namena ni dosegel, ne kar se tiče obiska in tudi ne glede denarnega uspeha. Mi ne bomo te slavnosti nič povečavati in tudi ne zmanjševati, ampak poročati hočemo popolnoma objektivno na podlagi poročil, ki smo jih prejeli od zelo zanesljivih poročevalcev. Nekak predpraznik svojih slavnosti so obhajali Sokoli že v soboto. Na telovadišču so nastopale razne čete, ki pa so bile za ogromni prostor naravnost malenkostne, tako da je bil vsled tega nesorazmerja vtis še slabši. Tudi gledalcev ob ograji je bilo razmeroma zelo malo in kdor se je hotel nasloniti na ograjo in gledati običajne vežbe brez vstopnine, se mu ni bilo treba prav nič drenjati, ker se je lahko brez pririvanja naslonil, kamor se je hotel. Med gledalci je bilo največ vojakov iz sosedne vojašnice, nekaj pestunov z otroškimi vozički, par penzionistov in nekaj pohajadcev, ki ne vedo kam z dolgim popoldnevom. Slični prizori so se ponavljali v nedeljo dopoldne in popoldne. Navadne vežbe, kakor jih vidimo lahko pri vsaki javni telovadbi, a zopet izvajane od mnogo premalo telovadcev, tako da je praznina ob robu kar v oči bleda. Če ne bi bilo raznih vojaških nastopov, bi bila izpadla cela produkcija silno dolgočasna. Zastojnih gledalcev ob ograji je bilo nekaj več, ker so se ustavljali ob telovadišču tudi okoličani, ki so se vračali iz šentpeterske cerkve domov in ki jih je privabila na lice mesta poskočna godba. V ponedeljek popoldne je pa dež sploh prekrizal vse račune s prireditvami. V večernih urah v soboto in nedeljo so telovadišče spremenili v gostilno, bilo pa je miz komaj za tretjino prostora in še pri teh mizah je bilo prostora dovolj, da se nikomur ni bilo treba drenjati. Po poročilih iz sokolskih krogov je bil tudi finančni uspeh minimalen, če ni celo izguba. Ravno ta točka pa dokazuje, da je Ljubljana takih prireditev vsled njihove preobilice že precej navajena in sita in da so razni sokolski nastopi že zdavnaj izgubili svojo nekdanjo privlačno moč. — Taka je gola resnica, pa naj poročata »Jutro« in »Naroda« še tako obširno in naj še tako pretira-

vata. Prireditve je gledalo dovolj ljudi, ki lahko točnost vseh naših navedb v polnem obsegu potrdi.

Ij Zanimanje za Sokole je v Ljubljani neverjetno ponehalo, zlasti te dni, ko so se Sokoli po trboveljskih dogodkih na povelje JDS začeli vpisovati v Orjuno. Človeka skoro kar srce boli, če gleda, kako zelo je padel ugled rdečih sokolskih srajc. Nekdaj je bilo drugače. Ko je bil Sokol še narodno in bojno društvo proti Nemcem, so se mladim študentom srca kar dvigala, če so zagledali kje na cesti rdečo srajco in široki sokolski klobuk. To je bilo takrat, ko je tudi državni poslanec in kanonik Klun nataknil sokolski klobuk in ponosno korakal po ljubljanskih ulicah. Časi pa so se spremenili in iz narodnobojnega, telovadnega in družabnega društva Sokol se je tekom let zlegel liberalni sokolič, ki je vzbujal občudovanje le še v krogu gotovih »narodnih dam« in zagrizenih liberalcev. Ko pa se je liberalni sokoliček razvil v »jugoslovanskega« demokratskega agitatorja, je njegov polet izgubil vso prožnost in vso privlačno silo. Eden — dva nastopa sta bila še nekaj, potem pa je začelo drveti navzdol. Včeraj so stopali Sokoli po ljubljanskih ulicah takorekoc neopaženi. Ljudje so hodili mimo njih mirno in so se za rdeče srajce toliko menili kakor za prave bluze ali rdeče kape postreščkov. Nobenega ognja nikjer, nobenega navdušenja! Vse se je vršilo tako kakor bi se ljudje pripravljali na kakšen pogreb prvega razreda, kjer nosi lampist svojo svetilko za denar, vence nosi drugi uslužbenec zopet za denar in kočijaž vodi svojih šest konj zopet za denar. Vse mrtvo in brez interesa — tak je vtis demokratskega sokolstva na današnje Ljubljano.

Ij Sokolski Tabor »blagoslovljen«. Kakor beremo v »Narodu«, je starosta Gangl na binkošne praznike blagoslovil sokolski Tabor. S čim, tega list ne pove.

Ij Sokolske evetke. Od elektrarne doli po Slomškovi ulici mimo cerkve Sreca Jezusovega je v pondeljek ob četrto in 12 zvečer prišel civilist s sokolskim znakom in silno razgrajal kot nor. Nato se je vstopil pred cerkveno stopnice ter začel preklinjati Marijo z najhujšimi priimki in pljuval v cerkev. Okoli so stali ljudje, a niti eden se ni zganil. Le neka gosposodična mu je dejala: »To je sokolska duševna omika, sramotiti Marijo. Skandal!« Nato pa se je preklinjevalec, ko je izpljuval vse nabrane psovke, obrnil in odšel na Tabor nabirat si nove! — V torek zjutraj so se Sokoli na Taboru med seboj stekli. Obdelavali so se z bunkami. Posebno jih je moral prenesti nek brat Sokol, na katerega so padali poleg bunk tudi kliči: Sramota! Malo prej se je čul klic neke sestre Sokolice na pomoč — — —

Ij Kdo so bili orjunaški pretepači pri Zazlanku? V soboto zvečer so sedeli v kavarni Zazlanek pri eni mizi inž. Kranjc, načelnik Orjune in njegov adjutant tajnik Galzinja, slušatelj juristične fakultete na ljubljanski univerzi, in nekaj drugih orjunaških priganjačev. Pri nasprotni mizi je pa sedelo dvojice ali troje mladeničev, ki so se med seboj mirno pogovarjali. Prvi se je razgnjevil inž. Kranjc, nato Galzinja in še par dalmatinskih pomagáčev in en Primorec, katerih imena po potrebi tudi razgalimo, in so navalili na oba mladeniča s palicami, pestmi in kozarci in ubili pri tem tudi šipo. Polcaj se ni dosti zmešnil za celo rovanje in v njegovi navzočnosti so »junaško« vrgli mladeniča na cesto. Mlad dalmatinski priganjač, akademik, je fingiral, ker drugače si ne morem misliti, svojo razburjenost nad tem, ker mladeniči niso hoteli ubogati, ko so jim zapovedali, naj zginejo iz kavarne, v taki meri, da je v adekvatnem pomenu besede hropel in ni mogel priti do besede. Šele kozarec vina, ki je po »junaški« zmagi moral priti na mizo, ga je toliko poprekčal, da ga ni stisnil kakšen krč v prevelikem navdušenju. Ko je bil mir in so se Orjunci že razšli, je stalo pred kavarno kakih 20 policajev.

Ij Najnovejši »orjunaš« je postal uradnik mestnega stavbnega urada inž. Mačkovšek. Ko se je včeraj zazvedelo o razpustu občinskega sveta, je odšel med uradnimi urami pred glavno pošto in vtaknil v svojo gumbnico orjunaški znak. Korajža velja!

Ij Mesto vena na krsto gospoda Frana Čecha, papirn. oskrbnika v Radečah daruje za Stolino Vincencijevo konferenco rodbina Rakovčeva Din 100.

Ij Sv. maša zadušnica za pok. gđ. Josipito Friedrich bo v četrtek ob 7. zjutraj v cerkvi sv. Petra.

Ij Pomotoma obdolžen. V trgovini z železnino Zalta in Zilič na Dunajski cesti je nakupil France Marinšek iz Gorjuš več predmetov. Mudilo se mu je že na vlak in je pozabil plačati. Varnostna oblast, o tem obveščena, je bila prepričana, da je hotel Marinšek, ki v dolžni trgovini kupuje že nad 30 let in je znan kot poštnjak, stvari izmakniti. Ko pa je vlak zamudil, se je spomnil, da je pozabil račun poravnati in se je takoj vrnil in plačal.

Ij Umrli so v Ljubljani: Anton Logar, bivši železniški delavec, 50 let. — Anton Bončar, pek, gostilničar in posestnik, 46 let. — Fran Trefalt, železn. poduradnik, 61 let. — Fran Fajdiga, hiralec, 74 let. — Josipina Zdravje, služkinja, 23 let. — Otokar Hašek, akademik, slikar, 50 let. — Frančiška Seliskar, postrežnica, 26 let. — Marica Grohar, delavka, 4 leta. — Ivan Peterkovič, mizarški

pomočnik, 28 let. — Ivana Meglič, služkinja, 22 let. — Ivan Zupanc, delavec, 41 let. — Alojzija Sušteršič, rejenska, 6 tednov. — Vinco Zalar, rejensec, pol leta. — Valentina Traven, posestnikova hči, 2 leti. — Josipina Friedrich, trgovčeva vdova, hišna posestnica, 84 let. — Ivan Martinak, orožniški narednik v p., 60 let. — Vid Malnarič, dijak, 14 let. — Ivana Kern, trgovčeva žena, 52 let. — Kristina Kosirnik, tovarn. delavka, 23 let.

Ij Tedenski zdravstveni izkrs. V času od 1. do 7. junija 1924 je bilo v Ljubljani rojenih 25, naknadno prijavljeni rojstvi 2, mrtvo-

rojen 1; umrlo je v tem času 16 oseb, od tega 3 tuje. Vzrok smrti v 5 slučajih jetika, v 1 škrlatinka, v 1 možganska kap, v 1 srčna hiba, v 1 rak, ostalo drugi naravni smrtni vzroki.

Ij Nalezljive bolezni v Ljubljani. Od 1. do 7. t. m. so bili v Ljubljani naznanjeni naslednji slučajji nalezljivih bolezni: 2 slučajja davice, 2 škrlatice, 1 trebušnega legarja in 1 ošpic.

Ij Policijski zglasilni urad ostane od srede do nedelje radi prenovljenja istega za stranke zaprt. Zglasilnice naj se v tem tednu oddajo na policijskih stražnicah.

Prosveta.

I. kongres slovanskih geografov in etnografov.

Praga, 5. junija 1924.

Po lepi uprizoritvi Prodane neveste v Narodnem divadlu se je dne 5. jun. nadaljevalo delo v sekcijah. Na programu je čez 200 predavanj, ki se vrše v vseh slovanskih jezikih in le posamezno v francoščini. Zato tudi ni mogoče, da bi vse navedli. Izmed predavanj dne 4. jun. še omenimo: P. Vujevič, Klimatičké zvláštnosti jihoslovanských zemí, P. S. Jovanović, docent geogr. v Skoplju: O výzkumech mořských a jezerních teras na poloostrově Balkánském a v okolí panonského basinu. — Dne 5. VI. se je vršila od 9 do pol 11 plenarna seja. Naš general Bošković je predaval o Lenciewicz, ki je lani s svojimi dijaki napravil lepo okurzijo po naši državi in je o tem tudi objavil znanstveno poročilo: Činnost Vojenského Zeměpisného Ustavu ve Varšavě, prof. Kovačev: o mapě Bulharska a nynější triangulaci tamní. V I. sekciji je predaval Olszewicz: Historie Kartografie. 2. Petřík: Vývoj mapy Čech do začátku 19. stol. 3. Machát: O školské kartografii v Československé republice. Sekcija B se je bavila s hidrologijo. Popoldne v sekciji A zopet predavanja o kartografiji, v sekciji B pa o klimatologiji (n. pr. tudi na Filipinskih otokih Zych). Druga sekcija je razdeljena v geologijo in geomorfologijo. V A sekciji je govoril prof. Tučan Fran iz Zagreba: Terra-rossa a bauksit v jihoslovanském Krasu. V B sekciji prof. Cvijič Jovan: Vztah mezi litárními a fluvialními útvary. — V III. sekciji Ivo Pevalak: Plitvičká jezera. V IV. sekciji: Bor. Drobnjaković: Metody a výsledky výzkumu migrace kmenů jihoslovanských. V I. sekciji A omenimo predavanja St. Podnizkega: Rasový poklad základních kultur in Pokus analyzy historicko-chronologické nejstarších kultur evropských. V V. sekciji B: (Narodopis). E. A. Ljackij: Zeměpisné rozšíření epické poesie ruské. Trubeckoj K.: O metrice ruského epického verše. Bilečkyj: Desiderata vědeckého výzkumu ukrajinské národní poesie. P. Bogatyrev: Etnografické cesty po Podkarpatské Rusi. Eug. Frankowski (izvrstjen predavatelj): Léky magické v obřadech lydu polského in na splošno željo I. Polivka: Některé přezhity v slovanských, hlavně ruských pohádkách. V 2. oddelku V. sekcije L. Kuba: Přehled melografie slovanské a čeho ji třeba. Med zbirkami nar. pesmi z napevi je znamenita Smolerova zbirka pesmi lužických Srbov, ki jo je predavatelj pokazal kot redkost. Omenil je vse slovanske zbirke (med nami Kuhač). Predavatelj je zbiral pred vojno narodne pesmi z napevi v Rusiji. V VII. sekciji, ki je ta dan posvetila geografskemu pouku v šolah, omenim predavanje kustosa belgrajškega narodopisnega muzeja Emila Cvetiča: O geografském vyučování na středních školách v kraljevine SHS. Kongres slovanskih geografov ima med drugim tudi namen, da pripravi tla za skupen nastop slovanskih geografov na mednarodnem geografskem kongresu, ki se bo vršil prihodnje leto v Kairi. — Gospod predsednik republike je povabil za zvečer ob 8 udeležence na raut na Pražki grad. Za 6. juni od 5—7 popoldne pa je povabil predsednik Českoslovaške-jugoslovanske Lige g. poljedelski minister dr. Milan Hodža jugoslov. člane kongresa na čajanko v Obecní dom.

pr Gosposdi pomiluj Ljovskega je brez dvoma skladba, ki je človek svoje življenje ne pozabi, da jo je le enkrat samkrat slišal. Skladba pravzaprav slika način molitve preprostega, pa v dno duše pobožnega preprostega ljudstva, ki je zapuščen, ne zna veliko molitev na pamet, še manj pa si more pomagati z molitveniki — ker brati ne zna. Zato pa hiti in v enomer ponavlja preprosto, pa tako globoko, vse prožnje vsebujočo besedo: Gosposdi pomiluj, kakor so klicali siromaki, bolniki, gobavci ob potih, ki je hodil Kristus po njih. Prehodi pa vse dinamične stopnje: od krika v fortissimu, do komaj zaznane šepeta v pianissimu, ko le še deklamatorični poudarki očitujejo življenje, ki se počasi vzbuja v zavest in hiti in raste in se širi in konča v nebo naskakujočem silnem klicu: Gosposdi pomiluj! — Ko je l. 1911. slavni zbor ruskega sv. sinoda pri prvem koncertu v Rimu imel na sporedu tudi to skladbo, si jo je občinstvo tudi pri vseh naslednjih samo s silo zahtevalo na spored in ni pustilo prej začeti, dokler niso odpeli »Kyriet« (Gospodi pomiluj),

pr Slavni Perosi o ruski glasbi izjavlja sledeče: »Glasbeniki, ki jih najbolj ljubim, so Rusi. Mislim, da je ruska glasba prva na svetu, da je najvišja in najizrazitejša, ker temelji na ljudskem petju.«

pr Naš dom, štev. 6. Vsebinska: Mladina na plan; Pomlad v naravi; Država in gospodarstvo; Logarska dolina; Važno rešilno delo; Gosposveta; Zakaj hira naš narod? Kralj noči; Društveni oder; Drobtnice; Društveni vestnik. Na platnicah: Listnica uredništva, Društveni glasnik.

Narodno gledališče.

DRAMA.

Začetek ob 8 zvečer.

Sreda, 11. junija: Ob 3. popoldne MOGOČNI PRISTAN, mladinska predstava za otroke osnovnih šol kranjskega okraja. — Izven.

Četrtek, 12. junija: IZGUBLJENE DUŠE. — Red F. Petek, 13. junija: Zaprt.

Sobota, 14. junija: Ob 3. popoldne MOGOČNI PRISTAN, mladinska predstava. — Izven.

OPERA.

Začetek ob pol 8 zvečer.

Sreda, 11. junija: CARJEVA NEVESTA. — Red A. Četrtek, 12. junija: TOSCA, poslovniti večer gđ. Zikove in g. Šimenca. — Izven.

Petek, 13. junija: TRAVIATA, gostovanje operne pevke Anke Miličeve. Red E.

Sobota, 14. junija: CARJEVA NEVESTA. — Red B. Nedelja, 15. junija: PIKOVA DAMA, na čast gostov kongresa Udruženja vojnih invalidov. — Izven.

Prosvetna zveza v Ljubljani.

Poslovne knjige naj si zaradi enotnega poslovanja, ki olajšuje pregled, pouk in pojasnila o pravilnem poslovanju, nabavi vsako društvo. Zadošče naročilo po dopisnici, plača se naprej ali po povzetju.

Poslovnik je izšel že o Vel. noči. Kjer ga še nimate, si takoj oskrbite vsaj 2 izvoda, ker brez njega ni mogoče prav voditi društva.

Ustanovitev okrajnih odborov je v maju napredovala. V juniju ustanovite okrajni odbor še tam, kjer ste še zaostali. Navodila dobite v Vestniku (po nov. 1923.) in Poslovniku, v dvomih pišite zvezi.

Vestnik (maj—junij) nosi pomotoma št. 4-5; popravite v št. 5-6. Odborniki zahtevajte pri vsaki seji vse številke Vestnika in Poslovnik na mizo.

Knjižnica Prosvetne zveze (Miklošičeva c. 7 poleg Uniona) je javna in najcenejša, vsakomur dostopna. Predvsem naj bi jo obiskovali člani katoliških organizacij, ki nimajo pri svojem društvu večje knjižnice. Tudi okoličanom in na deželo posoja, ako osebno pridete ponje in vrnete pravočasno! Prosi tudi v dar knjige, ki ste jih že prečitali in za Vas nimajo več dosti vrednosti. Storite to dobro delo, podpirajte na ta način kulturo ljudstva.

Poročilo o V. Katol. shodu (386 strani, 25 slik), po obliki in vsebini krasna knjiga, neobhodno potrebna zakladnica za vsakega društvenega voditelja, je izšla in se dobi v pisarni Prosvetne. Kdor je ne bo kmalu kupil, je ne bo več dobil, ker je natis zelo omejen. Društveni knjižničarji in predavatelji, hitite! Stane 60 Din, (vezana 80 Din). — Tajništvo Prosvetne.

Naznanila

»Ljubljana« ima nocoj izredno pevsko vajo. Redni letni občni zbor Podpornega društva slepih v Ljubljani se vrši nepreklicno dne 15. junija v Slavčevi dvorani »Narodnega doma«. I. nadstropje, levo. Na dnevnem redu so tudi volitve novega odbora. Kar najljubšeje so vabljeni vsi redni in podporni člani imenovanega društva.

Redni državni invalidski kongres za leto 1924. Letos se bo vršil redni državni kongres invalidov v Ljubljani dne 15.—17. junija. Naši srbski in hrvatski tovariši-delegati se torej letos zbero v srcu Slovenije, da se posvetujejo in rešujejo, kako vlado opozoriti, da že enkrat izpolni obljube in invalidom, vdovam in sirotam da, kar bi morala iz hvaležnosti dati brez zahtev. U. V. I. Izvršni odbor, Ljubljana.

Vojnim invalidom, vdovam in sirotam v Ljubljani na znanje: Udruženje vojnih invalidov, podružnica Ljubljana sklicuje za danes, dne 11. t. m. ob 7. uri zvečer shod vseh invalidov iz Ljubljane in okolice, ki se vrši v prostorih restavracije »Zlatorog«, Gosposka ulica št. 3. — Ker se bo na shodu obravnavalo stališče, ki ga zavzame ljubljanska podružnica h kongresu, ki se vrši v Ljubljani od 13. do 17. t. m., je polnoštevilna udeležba članov in članic dolžnost! Oni, ki se shoda iz nujnih razlogov ne bi mogli udeležiti, morajo gledati na vsak način, da se kot poslušalci gotovo udeležijo državnega kongresa dne 15. t. m. — Odbor.

Cerkveni vestnik.

c Pastoralna konferenca za Ljubljano bo danes točno ob 4 popoldne.

c Šentjakobska prosveta naznanja svojim članom, da je v petek, 13. t. m. na Rožniku ob pol 6. uri za vse člane sv. maša. Odbor prosi člane, da se sv. maše v obilnem številu udeležijo.

c Apostolstvo sv. Cirila in Metoda je za leto 1924 izdalo letno poročilo pod naslovom »Kraljestvo božje« z jako zanimivimi članki o verskih razmerah na krščanskem vzhodu, posebno v Rusiji. Vsebinsko pojasnjuje 5 slik; med temi so tri slike iz verskega življenja v Rusiji. Knjižica se bo v kratkem razposlala v vse župnije. S tem se bo jako olajšala agitacija za ideje cerkvenega edinstva, katero katoliška cerkev ravno sedaj tako priporoča. Gg. duhovnike prosimo, da ljudstvo opozarjajo na veliko važnost Apostolstva sv. Cirila in Metoda. Do praznika sv. Cirila in Metoda naj se vse pripravi, da se bo moglo Apostolstvo sv. Cirila in Metoda v vsaki župniji obnoviti, oziroma na novo vpeljati.

Pevska zveza.

V dneh 12. in 13. julija t. l. bo v Grobljah pri Domžalah evhar. shod za kamniško dekanijo. Pevska zveza bo po svojem okrožju sodelovala z vsemi svetnimi in cerkvenimi zbori pri sv. maši, procesiji in litanijah. Spored je določen sledeče:

a) Pri sv. maši: 1. Premrl — Mašna št. 8 kot lani pri kat. shodu. 2. Pojte hribi in doline kot lani v Ljubljani. 3. Vilar — Ti sam Gospod iz Sl. presv. evharist. št. 11. 4. Jurkovič — Sv. Ciril in Metod kot lani pri kat. shodu. 6. Povsod Bogal!

b) Pri procesiji: Več cerkv. pesmi, ki jih sporočimo pravočasno priglasenim zborom, ki bodo peli v skupinah pod svojim vodstvom različne pesmi.

c) Pri litanijah: ljudsko petje: 1. Marija Mati ljubljena iz Cecilije (eno- in dvoglasno). 2. Premrl — Pridi molit o kristjan! (C. GL.) 3. Zahvalna iz Cec. in 4. 4. Povsod Bogal 5. Odpevke pri litanijah po Brezmadežni.

Te pesmi naj pojo vsi udeleženci! Zato naj se jih začno takoj učiti in naj jih odslej pri vsakih litanijah pojo, da jih bodo vsi znali. Lepo prosimo č. župnijska predstojništva, vodstva Mar. družb in vse gg. organiste, da nas podpirajo. Z vajami začnite takoj! Priprave vodi č. g. Pirc, misijonar v Grobljah. Po vsa pojasnila in, če treba po note, se obračajte nanj ali na prof. Bajuka v Ljubljani, Cesta na Rožnik 27.

Zbori, ki bodo sodelovali pri sv. maši in procesiji, naj vsaj do 20. t. m. javijo v Groblje: a) koliko pevk, b) pevcev, c) kdaj bo prišlo v Groblje, da moremo vse potrebno urediti.

Za okrožje: Za P. Z.: Fr. Pirc, poverjenik. M. Bajuk, pečov.

Najcenejše in najnovejše obleke za dame in gospode dobite samo: Selenb. ul. 3. Gričar & Mejač.

Orlovski vestnik.

Orlovska prireditve na Verdu pri Vrhniku, ki se je vršila na binkošno nedeljo, je pokazala, kaj premore naš orlovski idealizem. Člani enega samega odseka so zgradili svoj stadijon ter hkrati naštevili težko in obširno telovadno prireditev. Čudili smo se na eni strani preciznemu in strunemu izvajanju vaj, na drugi strani pa pestrosti in zanimivosti programa. Stremeli smo nad telesno in duševno energijo verdskih Orlov, katerih ista vrsta je proizvajala celo vrsto najtežjih orodnih vaj skoro brez premora. Kot bi bili breztelesni in neutrudljivi so šli preko konja, bradlje, droga in krogov ter končali z napeto tekmo skakanja v višino. Posebno skok v višino s palico je kar frapiral. Številno občinstvo v svojem navdušenju seveda ni štedilo s pohvalo, ki so jo pa ti idealni mladi v resnici tudi zaslužili. Ljubek je bil nastop verdskih Orlic, katerih četica je — dasi manjša po številu — uspešno tekmovala z Orli v dovršenosti izvajanih vaj. Iz njihovih vrst je kipele toliko svežega življenja in živahnosti, da so si namah osvojile občinstvo. Svoje vaje so kar odigrale pred nami, z lahkoto in elegantno kretnjo. Lep je bil tudi nastop obojega naraščaja. Med celo prireditvijo je igrala izborna godba iz Mladinskega doma pod spretnim vodstvom g. Franceta Dolinarja. Prireditve se je vršila na »verdskem stadijonu«, ki priča o veliki energiji in podjetnosti verdskih Orlov. To je kotlu podobna kraška kotlina, ki so jo fantje spretno in okusno spremenili v pravi stadijon. Videlo se je, da je bilo mnogo truda in znoja položenega v to orlovsko zemljo. Vsa čast tem fantom: Poleg dolgotrajnega in napornega »kuluka«, ki so ga imeli s stadijonom, so pripravili še tako sjauno telovadno prireditev. Prireditve se je udeležilo tudi mnogo gostov iz Ljubljane, med njimi večje število naših akademikov. Pogled na to veliko delo, izvršeno iz ljubezni do naše ideje je vse navdušil in odnesel so iz Verda in od ljubeznivih njegovih prebivalcev najlepše vtise. Verdkemu odseku iskreno čestitamo k temu uspehu.

Pridobivajte novih naročnikov!

Gospodarstvo.

I. A.

Spomini na Skoplje.

III.

Ustoda zagrebških resolucij.

Na kongresu je bil med točkami dnevnega reda tudi referat o »Delu in uspehu zagrebškega kongresa«. Menda je bil ta referat najkrajši. Začel in končal se je z kratko ugotovitvijo, da vlada iz približno 30 resolucij, ki so bile narejene na zagrebškem kongresu pred precej meseci in ki jih je vlada takoj dobila v roke, ni izvršila popolnoma niti ene, čeprav je bila dana v Zagrebu on njene strani obljuba, da bo te resolucije kar najhitreje uveljavila v našem gospodarskem življenju. Res je, da so mnoge zagrebške resolucije tako obsežne in tako globoke, da bi morale bistveno vplivati na naš gospodarski razvoj in da bi vlada potrebovala dolga leta, dokler jih popolnoma ne uresniči. Je pa tudi precej takih med njimi, ki se dajo brez velikih težav takoj prenesti v prakso. Na vsak način pa bi bilo potrebno, da bi jih država vsaj začela uvajati v svojo gospodarsko politiko. Pokazala bi bila vsaj, da ni ostala pri praznih obljubah. Tako pa je ta ugotovitev pokazala samo golo dejstvo, da s periferije le težko vplivaš na sredino in le izjemoma lahko pričakuješ uspeha. Komentarjev za to ugotovitev seveda ni manjkalo, ni pa med zadnjimi ta, ki govori, da taki kongresi spadajo v Belgrad.

IV.

Gospodarski svet.

Gospodarsko-politično je bila gotovo najbolj interesantna debata o »Privrednem Savetu«. Pokazal je, kako malo se je še preresetalo to vprašanje, dasiravno imamo o takem gospodarskem svetu ministrsko naredbo in še par paragrafov v ustavi. Predvsem bodi omenjeno, da si pravilni sploh niso bili popolnoma na jasnem, ali imamo kakšen praven okvir, ki bi omogočil takojšnjo sestavo in poslovanje gospodarskega sveta. V ustavi je o gospodarskem svetu povedano premalo in bi se moralo spopolniti po posebnem zakonu. Takega zakona nam narodna skupščina še ni dala in ga le optimisti lahko skoro pričakujejo. Kar se pa tiče ministrske naredbe, so pa pravilniki zopet deljenega mnenja: nekateri trdijo, da je ta naredba še v veljavi, drugi ji pa to odrekajo.

Ze ta kratka slika pove dosti, v kakšnem položaju se nahaja danes vprašanje te institucije.

Le prelahko razumeš, da so bili vsi podjetniki brez izjeme za kar najbolj hitro rešitev tega vprašanja. Veliko premalo se je bavil naš dosedanji parlament z gospodarskimi vprašanji, prepočasno rešuje one gospodarske naloge, ki mu jih je dala ustava. Škoda pa imamo vsi, tudi podjetniki niso med zadnjimi oškodovanci, kar je potrdil tudi gromoviti plosk od vseh strani besedam nekega govornika, ki je rekel: »Gospodarski kongresi nočejo in ne smejo tako delati kot narodna skupščina.«

Vendar pa ne smemo prezreti, da je zelo težka že principierna odločitev, kaj naj bo gospodarski svet. Ideja o gospodarskem svetu je že stara, v ustavah pa se je pojavila posebno po svetovni vojni. Kot vsaka ideja, je tudi ta še precej meglena in vsakdo hoče vtakniti vanjo vse gospodarske želje, ki mu jih navaden parlament ne more rešiti. Ker pa navaden parlament rešuje gospodarske stvari zelo

počasi in pri tem velikokrat tudi ne zadovolji vseh interesentov, je umetno, da gospodarskemu svetu tudi najbolj skromen pristaž oriše zelo, zelo širok delokrog. Zato pa debate o gospodarskih svetih le redko pripeljejo do enotnih nazorov o sestavi, delokrogu, namenu in kompetenci te institucije.

Ideja o gospodarskih svetih ima namreč v precejšnji meri negativno ozadje, t. j. rodila se je iz nezadovoljnosti s parlamentarnim delom. Ponavadi se začnejo take debate z govornimi ali neizgovorjenimi besedami, ker parlament ne rešuje gospodarskih nalog... Že v tej argumentaciji leži pravzaprav jedro pravega naziranja, da je reden parlament zato tukaj, da rešuje tudi vprašanja gospodarske politike. Zato vidimo, da v državah, kjer si parlament uredi svoje lastno življenje s pisanimi zakoni, ne čutijo prevelike potrebe po gospodarskih zbornicah, ker mislijo čisto pravilno, da je dosti, da ima država en parlament, samo tisti mora biti toliko vreden, da poleg drugih vrši dobro tudi gospodarske naloge. Angleški parlament je zato lep vzgled.

Težnja po gospodarskem svetu je pravzaprav ogledalo za delo rednega parlamenta. Čimbolj redno, točno in temeljito dela običajni parlament, temmanj se čuti potreba po gospodarskem svetu.

V tej luči moramo presojati tudi naše lastne težnje po gospodarskem svetu. Za normalno in edino pravilno moramo smatrati, da si ustvarimo tak parlament, ki bo kos tudi gospodarskim nalogam. Parlament pa je vreden toliko, kolikor je vreden politično življenje v državi. Brez zdravega političnega življenja ne more vršiti svojih gospodarskih dolžnosti tudi parlament, sestavljen iz najbolj kompetentnih ljudi.

Kdor si ne zapira oči pred globokimi prepadi, ki sijajo v našem političnem življenju, si mora priznati, da bomo potrebovali še mnogo časa, dokler življenjski razvoj teh prepadov ne zagrne in ne ustvari predpogojev za zdravo politično življenje. Zato moramo računati z dejstvom, da najbrže še dolgo ne bomo imeli parlamenta, ki bi bil kos tudi gospodarskim nalogam. Zato je trenutno gospodarski svet zelo potreben, pa naj bo tudi njegova kompetenca še tako majhna. Če ne bo dosegel drugega, bo, upajmo, vsaj vplival trezno, pomirjevalno na javno mnenje in po javnem mnenju na vlado in parlament.

Deset zlatih pravil za manjšega kupca.

Znani vinarski strokovnjak, vin. nadzornik Stumer v Čehoslovaški je razposlal glasom »A. W. Z. št. 10« sledeča pravila:

I. Kupuj vino po okusu in se ne brigaj za grade vinske tehnice. Ne pogodi se z vinogradnikom samo glede cene za liter, ampak tudi glede dostave sode, odvoznih stroškov in glede dneva polnenja. Trošarina gre na tvoj račun; manje kakor 50 l. ne smeš kupiti.

2. Napolni vino v dobro osnaženo, že rabljeno, cementirano posodo. Plesnjava ali taka s očetnim duhom pokvari najboljše vino.

3. Zažgi pred natakanjem vina v vedomski sodček približno za eno znamko velik kos žvepla; za polovnjak 3 krat toliko; to vino ne škoduje in ga obvaruje pred maršičem. Ako žveplo ne gori v sodu, ga moraš še temeljito osnažiti.

4. Ne vozi vina po železnici, ako je zelo mrzlo ali velika vročina.

5. Deni vino takoj v klet in podloži sodček tako visoko, da ga lahko deneš na pipo. Izpolni sodček z dobrim vinom in prikrbi si čep, ki bo natančno zaprl veho in ki se bo še nekoliko namakal v vinu. Pri transportu si moral oviti čep s capico; ležečemu vinu pa to zelo škoduje.

6. Pusti kupljeno vino najmanj 14 dni do 3 tedne ležati, da si odpomore od vožnje in zalivaj sod vsak teden z dobrim vinom. Ako postane vino motno, rjav, črno ali vlečljivo, kar se pa zgodi redkokdaj, se ne smeš ustrašiti. Pusti vino ležati in vprašaj za svet umnega kletarja.

7. Ko si sod načel naj hitro stoče. Do polovice napolnjen sod se kmalu pokvari. Staro vino se drži v steklenicah mnogo let, novo pa se mora kmalu izpiti.

8. Ako polniš steklenice, ne rabiš k temu niti pipe niti lija, ampak samo »šlauhc« (črevo). Vzemi skrbno snažene steklenice in poduhaj vsako pred polnjenjem. Kupi dobre in zdrave zamaške in ne rabi starih zaduhljivih, morda celo pivskih. Pri polnjenju se mora črevo skoraj dotikati dna steklenice, da vino v steklenicah polagoma vstaja; ne pusti da bi vino v curku brizgnilo v »telonico«. Polne steklenice se morajo v kleti shraniti.

9. Prazni sodček se mora nemudoma tako dolgo izmivati, da teče iz njega samo čista voda. Sodček se naj dobro izcedi in v vlažnem stanu zažvepla s 3 kratno izmero prej navedene množine. Žveplanje se mora ponoviti vsakih 6 tednov. Ako sod ni tvoj, ga moraš takoj vrniti.

10. Vina ne ostani dolžan; plačano vino ima boljši tek. —ar.

g Gibanje cen v veletrgovini. Belgrajski »Privredni pregled« priobčuje indeksno število o gibanju cen v veletrgovini meseca maja letos.

Za maj navaja indeksno številko 1911 (april 1973, marec 2040, februar 2101, januar 2034). Totalni indeks je torej padel v mesecu maju napram aprilu za 62 točk ali 3.1 odstot, kar pomeni, da se padanje cen v veletrgovini počasi nadaljuje.

g Izkaz Narodne banke. Stanje 31. maja 1924. V oklepajih razlika napram 22. maju. Vse v milijonih dinarjev. Aktivna: metalna podloga 443.0 (+ 0.6), državni dolg 2964.0, vrednost državnih domen založenih za izdajanje novčanic 2138.3, saldo raznih računov 116.6, skupno 8638.1; pasiva, glavnica in rezervni fond 30.3, bankovci v obtoku 5523.9 (+ 44.5), račun začasne izmene 387.9, državne terjatve po raznih računih 18.7 (— 38.8),

razne obveze 476.5 (— 21.4), vrednost državnih domen 2138.3, azija in saldo raznih računov 61.8, skupno 8638.1.

g Znižanje izvoznih carin. Ministrski svet je sklenil zmanjšanje večjega dela izvoznih carin. Izpremembe v izvozni tarifi so (nove postavke): pšenica Din 20, rž 20, koruza 10, ječmen 10, oves 5, fižol 25, seno 2; konji preko 3 leta 200, konji do 3 let 100, konji za klanja 50, živa goveda (za 100 kg) 40, zaklana in odrta goveda prosta, neodrti goveda 40, prašiči preko 70 kg (od komada ali od 100 kg, po izbiri izvoznika) 200, zaklani prašiči 100, sveže in soljeno meso 50, mast prosta carine, vsi predelki prosti; jajca 100, živa perutnina 100, zaklana 50, kože kakor dosedaj, volneni odpadki (sortirani) 20 brez omejitve; črni premog prost carine; hrastov stavbni les in pragi 15 brez dodajanja v naravi; oljnatih plovci in semena 100, stekleni odpadki prost carine; sveže in suhe slive, etvirane, proste, ostale slive 3, pšenična moka 8, med prost carine. — Nova izvozna carinska tarifa je stopila v veljavo v torek 10. julija 1924.

g Borza za robo in vrednote v Sarajevu. Sarajevski gospodarski krogi so uvedli akcijo, da se otvori v Sarajevu kot važnem trgovskem in gospodarskem centru borza za robo in vrednote.

g Izvoz petrutnine. V prvih 4 mesecih t. l. se je izvozilo iz naše države 1766 ton petrutnine v vrednosti 49.5 milijonov dinarjev. V cellem preteklem letu je znašal izvoz 6000 ton v vrednosti 140 milijonov dinarjev. Računa se, da bo letošnji izvoz dosegel 200 milijonov dinarjev.

g Carinski dohodki. V drugi desetini meseca maja so znašali carinski dohodki 44 milijonov 627.109 dinarjev.

g Znižanje diskonta v Angliji. Kakor poročajo iz Londona, je »Bank of England« znižala diskontno obrestno mero od 4 na 3 odstot.

g Zvišanje diskonta v Avstriji. Avstrijska Narodna banka je zvišala obrestno mero od 9 na 12 odstot.

Dijaški vestnik.

d Akad. marijina kongregacija. — Dana, 11. t. m. je tedenski sestanek v dvorani »Akademskega doma« ob 8. uri. Govori dr. Ujčič: »O zabavah.« Tovariši, pridite vsi in točno. Tema je važna za vse akademike, zato pridite tudi tov. nekongreganisti. — Prefekt.

Poizvedovanja.

V narodnem gledališču (opera) so se med letošnjo sezono našli naslednji predmeti: 3 dežniki (moški), 1 muš, 1 galoše, 1 očala (moška), 1 zapetnica, 1 ročna torbica, 4 pare rokavic in 1 denarica z manjšo vsoto denarja. Najdeni predmeti se dobe vsak večer pred in med predstavo pri nočnem čuvaju v opernem gledališču.

Ušel je škorec iz stanovanja Gosposka ulica št. 17, pritičje. Če ga je morda kdo ujel, se vlijudo naproša, da ga prinese proti nagradi na gorenji naslov.

Kar Vi potrebujete, je Elzafluid. To pravo domače sredstvo prežene Vaše bolečine! Poizkusna pošiljka 27 Din. Lekarnar Eug. V. Feller, Donja Stubica, Elza trg št. 134, Hrv.

Schicht

Pravo
Schichtovo milo z znamko 'Jelen.'

varuje Vaše drago perilo. Pri nakupu pazite na ime
„Schicht“ in na znamko „Jelen“!

3

James Oliver Curwood:

39

Kazan, volčji pes.

(Kanadski roman.)

Zato je Zlomljeni Zob sklenil, da bodo delali samo po noči in da bo podnevi ostala cela naselbina v kočah. Toda Kazan se ni dal ostrašiti. Bil je spreten nočni lovec in dve noči zaporedoma je ubil po enega bobra. Tako jih je uničil že sedem, ko se je prikazala vidra.

Zlomljeni Zob se še nikoli ni nahajal med dvema tako neizprosnima nasprotnikoma. Na suhem mu je Kazan uničeval zarod, v vodi pa je bila vidra še bolj nevarna. V celem Northlandu je ona najhujša uničevalka bobrov. Prava kuga je najuže.

V ostrih zimah izvršuje predvsem svoje delo uničevanja. Toda ona ne napada bobrov v njih kočah. Dela isto, kot človek z dinamitom. V jez izvrtla luknjo, voda upade, led se s silnim truščem zruši in bobrske koče ostanejo na suhem. Bobri pomrejo od mraza, zoper katerega sta jih ščitila voda in led, ker vkljub gostemu kožu so zelo občutljivi za mraz, ki dosega v hudih kanadskih zimah do petdeset stopinj Fahrenheitita pod ničlo.

Dva dni je vidra preiskovala nasip. Kazan je mislil, da je bober in jo je zaman zasledoval. Vidra se ga je čuvala in se mu spretno umikala. Nista vedela, da sta zaveznika.

Bobri pa so nadaljevali svoje delo s silno opreznostjo. Voda je še vedno naraščala.

Tretji dan pa je vidra izvohala v nasipu mesto na dnu, kjer je bil precej slab,

in takoj se je spravila na delo. S svojimi ostrimi zobmi je vrtala in glodala pred seboj in delala sedem palcev široko luknjo. Po šestih urah dela je bil nasip prevrtan.

Skozi to luknjo je tedaj začela liti voda, kot se izpraznjuje sod. Kazan je videl, kako je zadovoljna vidra splavala iz vode na nasip in se stresla. Čez pol ure je voda že vidno padla in vsled silnega toka se je tudi odprtina povečala.

Čez zopetne pol ure so ležale tri koče na suhem in prikazalo se je blato, na katerem so bile zidane. Tu se je pa začel Zlomljeni Zob vznemirjati. Zbral je okoli sebe vse bobre, ki so v blaznem strahu plavali okoli po vodi, ne meneč se za Kazana in Sivko. Velik bober se je splazil na breg a v dveh skokih je bil Kazan pri njem. Boj je bil kratek in krut in bobri so videli, kako naglo je Kazan zadavil njih brata. Tu so preplašeni zbežali na nasprotni breg.

Vidra se je med tem odpravila proč. Zlomljeni Zob se je pa s svojimi najboljšimi delavci spravil na delo in začeli so mašiti luknjo. Pri tem delu so se pa morali čuvati Kazana in Sivke, ki ta šla tako daleč v blato, kolikor je bilo mogoče. Pet odraslih bobrov in enega mladiča sta raztrgala v teku enega popoldneva.

Zlomljenemu Zobu se je slednjič posrečilo zamašiti luknjo, voda je spet začela naraščati in morija se je končala.

Velika vidra je šla po reki navzgor, se vlegla na sonce in počivala od svojega dela. Nažrla se je bila rib in jih je leno prebavljala. Naslednji dan je hotela nadaljevati svoje delo.

Tu jo je zasačil Kazan, ki je zavohal njeno sled. V boju bi se bila še branila,

toda to pot ji je bilo usojeno, da mora umreti.

Ki zanji zobje :) y regriz. Hi ni ne vratno žilo in umrla je na mostu, ne da bi spoznala, kdo jo je naskočil. Kazan je pa bi mu mogel pomagati in pregnati vsiljive.

Od takrat naprej se je pa položaj le še poslabšal. Bobri so nadaljevali svoje zgradbe in meseca julija je voda že tako narastla, da je bilo vse močvirje globoko pod vodo.

Kazan in Sivka sta se začela bati nepremagljive sile bobrov, ki jo spominjala na človeško vsegamogočnost. Neko noč, ko je jasno svetila polna luna, sta zapustila svoje staro bivališče, šla vzdolž reke navzgor in se obrnila proti severu.

XXV. Ujetništvo.

Požar, kateremu sta čudežno ušla Kazan in volkulja Sivka, ni bil edini, ki je to leto pustošil Northland. Drugi požari, ki so jih zanetili po nesreči nepredvidni Indijanci ali belokožci, so prišli po strašni lakoti in po Rdeči kugi in so meseca julija in avgusta uničevali cele pokrajine.

Kazan in volkulja Sivka sta kmalu prišla do gozdov, ki jih je bil uničil ogenj. Stopala sta po zažrelem oglju in pepelu. Kazan bi bil najraje šel proti jugu, toda pasji del njegove narave ga je vlekel tja — človeku nasproti. Toda volčji nagon mu je dejal, da mora proti severu in tudi volkulja Sivka je hotela v to smer.

V tistem času se je raznesla vest, da so našli na severu zlato in takoj se je cela tropa ljudi, ki so si pozeleli rumene kovine, spravila na pot s sanmi in psi. Kmalu so razširili po vsem Northlandu novice, da

je tu še več zlata kot ob bregovih Yukona.

Eden teh možakov je bil tudi Sandy Mac Trigger. Iz raznih vzrokov je izginil iz pokrajine ob Yukonu. Predvsem mu je bila policija za petami in vrhu tega je imel pa še prazne žepe.

Tu si je nabral zlata že za en ali dva milijona dolarjev, a je vse zapil in zaigral. Bil je človek brez vsake morale, brez vesti, ni se bal niti Boga niti vruga. Imel je divji, živinski obraz, tako da se mu je vsakdo, če je le mogel, umikal.

Zelo so ga imeli na sumu, da je ubil dva človeka, in oropal nekoliko drugih. A pravih dokazov niso mogli najti in nikoli ga policija ni mogla zasačiti pri zločinu. Njegova hladnokrvnost in obvladovanje samega sebe sta bila izredna. Njegovi najgorji sovražniki so ga morali v tem oziru občudovati.

V šestih mesecih je zrastle mesto Red-Gold City (mesto rdečega zlata) ob bregu reke Mac-Farlane, stopetdeset milj daleč od trdnjave Fort Smith, ki je ležala sama petsto milj daleč proč od vsake civilizacije.

Ko je prišel Sandy Mac Trigger, je na-

glo obiskal vse barake, koče, igrnice in bare, iz katerih je sestajalo mesto, in risiral v igri tistih par novcev, ki so mu ostali. Imel je dovolj sreče, da je dobil toliko, da je mogel obnoviti svojo opremo in si nakupiti živil.

Nakupil je predvsem majhen čoln, staro puško, kateri se je moral smejati, ko jo je ogledoval, saj je imel tolikokrat že v rokah krasne moderne puške. Več si ni mogel kupiti za svoj novec.

IVAN ZAKOTNIK

Telefon št. 379 mestni tesarski mojster Telefon št. 379
Ljubljana, Dunajska cesta 46

Vsakovrstna tesarska dela, kakor: moderne lesene stavbe, ostrešja hiše, vile, tovarne, cerkve in zvoniki; stropi, razna tla, stopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje itd.
Gradba lesenih mostov, jezov, mlinov.
Parna žaga Tovarna furnirja

Sprejem pridno in pošteno
SLUŽKINJO, ki zna vsa
hišna dela opravljati in pri-
prosto kuhati. — Naslov:
KRALJ, NOVI VODMAT,
Društvena ulica št. 64.

Vpokojen
OROŽN. NAREDNİK
samskega stanu — vesten,
marljiv in vztrajen, IŠČE
SLUŽBE. Ponudbe na upra-
vo lista pod št. 3305.

Mlad samostojen **KROJAČ**
se želi nastaniti v večjem
indust. kraju na deželi, kjer
ni krojača. Kot vnet družt-
delavec in zaveden pristaš
SLS se obrača do naših or-
ganizacij, da sporoče zadev-
ni kraj na upravo št. 3332.

UČENKO
sprejmo v trgovino s šolski-
mi potrebščinami v Ljublja-
ni, na Poljanski cesti št. 12.

ABSOLVENT
zadružne šole, ki jo je do-
vršil s prav dobrim uspehom,
zmožen knjigovodstva, bilan-
ce, slov. korespondence ter
strojepisja, išče službe pri
kaki posojilnici, zadrugi ali
pri kakem trgov. podjetju
ozir. tudi pri lesni industriji.
Naslov pri upravi pod 3336.

2 sodarska pomočnika
sprejme takoj **Maks. MAX**,
Grajčevak 11, p. Ptuj. Voz-
nina se povrne. 3331

TRGOV. POMOČNIKA
z večletno prakso, zaneslji-
vega in samostojnega prodaj-
alca manufakturne in špec.
stroke sprejme takoj večja
trgovina. Reflektanti Spod-
nještajerci imajo prednost. —
Ponudbe s pričevali in za-
hrevki plače je poslati na
upravo "Slovenca" pod šifro
"VESTEN št. 3343".

Pletilni **STROJ** št. 9/35 in
otroški **VOZIČEK** ugodno
prodam. — Naslov se izve v
upravi lista pod št. 3338.

Dve damski KOLESİ,
Dürkopp-Gritzer, dve mo-
ški Peugeot in Bianki, v naj-
boljšem stanju, naprodaj. —
Naslov pove uprava "Slo-
venca" pod št. 3337.

Prvovrst. lesene VILE,
KOSIŠA, GRABLJE in KOSE
ter druge vsakovrstne lese-
ne, pletene in žimnate izdel-
ke prodaja na drobno in de-
belo trgovina M. ČESENJ,
Kranj. 3341

Ceno prodam močan otroški
ŠPORTNI VOZIČEK
(neozlojživ) s streho, prikla-
den za na deželo. — Naslov
pri upravi lista pod št. 3324.

KOŠNJA
na travniku pod Gradom,
3½ ha, se odda v najem. —
Lončarska steza št. 10, po-
leg Ljudskega doma. 3322

POZOR! POZOR!
GOSTILNİČARJI!
Ako hočete okrasiti svojo
kuhinja s krasnim štedilni-
kom, si ga oglejte v pečarji
F. JERKO & DRUG,
ČRNUČE, pošta Jezica pri
Ljubljani. 3328

2 SOBI, primerni za pisar-
no, v I. nadstr., odda Vza-
jemna posojilnica, Miklošiče-
va cesta. 3329

Razprodaja:
razno pohištvo, star. skrinja,
star. ura, slike, zrcelo itd.
v **SOBOTO** 14. junija ob
3. uri popoldne v Streliški
ulici št. 8. 3323

RAZPRODAJA

POHIŠTVA
Zaradi preselitve ceno NA-
PRODAJ pohištvo in raz-
lične stvari. Jurčičev trg 2,
I. nadstr., pri Čevljar. mostu.

POZORI

Ostanki za perilo
so naprodaj po polovični ali
zelo nižani ceni. Ne za-
mudite ugodne prilike! Re-
sljeva cesta 30/1, desno.

Kupi se JAMSKA

2-cilindra sesalka
rabljena, za ročni pogon, in
CEVI 2 coli. — Ponudbe na
"Rudarsko podjetje št. 3284".

KUPIM dinam za 1 do
TAKOJ: 1-5 PS
nov ali star, dobro obranjen,
na-
dalje
(Hobel - Abichtmaschine)
za izdelovanje Nut u. Feder.
in FRAS - MASCHINE ter
VODOVODNE CEVI 30 ali
40 mm debele, rabljene. —
Naslov pove uprava "Slo-
venca" pod št. 3287.

TRGOVINA naprodaj
z ali brez inventarja, na
jako prometni točki, v pri-
jaznem trgu na Dolenjskem.
— Naslov pove iz prijaznosti
uprava lista pod "Prometni
kraj št. 3286".

HIŠA naprodaj na Igu
tik cerkve. — Pripravna za
trgovino. Potrebne podatke
daje Hranilnica in posojil-
nica na Igu. 3252

Manjšo špecer. trgovino
PREVZAMEM ali pa pri-
stopim k starejši gospodini
kot pomočnica ali družab-
nica. — Ponudbe na upravo
"Slovenca" pod št. 3315.

TRBOVELJSKI**PREMOG in DRVA**

dobavlja Družba "ILIRIJA",
Kralja Petra trg 8. — Plačilo
tudi na obroke. Tel. št. 220.

»SATAN«

najnovejši APARAT za kle-
panje in brušenje KOS —
naročite takoj pri **IVAN**
SAVNIK, Kranj. — Cena
za 1 komad 60 dinarjev. —
Trgovci znaten popust!

SOBO oddam solid. gospo-
du s 15. junijem. — Resljeva
cesta 12, I. nadstr., levo.

VSAKOVRSNA**ročna dela**

vzamem v komisijsko raz-
prodajo v moji filijali na
Bledu. Naročila je poslati
na "Atelje ročnih del" Nika
ZIPSER, Kranj (telefon 31).

KDOR HOČE
graditi stavbo
po nižani ceni,
naj piše po pismene infor-
macije na **DRAGOTIN KO-**
ROŠEC, Rečica ob Paki.

Krasni so dospeli
najnovejši **TRAKI, SVILA**
in modni **NAKITI** v modni
trgovini

T. EGER

Ljubljana, Sv. Petra cesta 2
Stavbeno kleparstvo
VIKTOR FLIGL
Ljubljana, Vrhovčeva ul. 3,
se priporoča za vsa v to
stroko spadajoča dela. Kritje
zvonikov in pločevinastih
streh, poprava istih ter bar-
vanje. Napeljava strelvod-
ov, pozlačenje strelvodov.
Igel. Cene solidne, razpolo-
ga z najboljšimi delavnimi
močmi. Pojasnila brezplačno

PRODAJALKA špecer.
stroke želi prenesti mesto.
Ponudbe na upravo št. 3314

Za želo
so najboljši pravi
Marsnerovi sumeti
limonadni bonboni
Dobilo se povsod.
Grosistom popusti.
Glavna zaloga
Josip Vitek,
Ljubljana
Krekov trg 8'

Najnovejša iznajdba!

Brez kvarjenja blaga kemično
snaženje in vsakovrstno bar-
vanje oblik
ANTON BOC
Ljubljana, Šelenbargova ul. 61/
Glince-Vid 46.

Priporočamo trdko

Josip Peteline
Ljubljana, blizu Prešerno-
vega spomenika za vodo.

Najcenejši nakup
nogavic, žepnih robcev,
brisačk, klota, belega in
rujavega platna, šifona,
kravat, raznih gumbov, žlic,
vilic, sprehajalnih palic, na-
hrbntnikov, potrebščin za
šivilje, krojače, Solingen
in za obrezovanje tri.

NA VELIKO IN MALO.

Hrastove in**smrekove hlode**

v normalnih dolžinah in v
debelinah nad 30 cm kupimo
vsako množino franko va-
gon, najraje na progi Zidani-
most—Brežice. Ponudbe z
navedbo cene, množine in
kraja, kjer se isti lahko
ogledajo, na:
AND. JAKIL - Krmelj
(Dolenjsko).

Lep črn premog

s 4 do 5000 kalorij, franko Ormož, tona po
300 Din, **PRODAJA Slovenska premogokopna**
družba z o. z. v Ljubljani, Wolfova ulica št. 1.

Najbolje se kupi brez dvoma
*** Pri nizki ceni ***
Ignac Žargi, Ljubljana
Sv. Petra cesta št. 3.
Velikazaloga potrebščin za krojače in šivilje
vseh vrst in najpotrebnejših kakovosti.
Na debelo! Na drobno!

DOŠLI SO NAJNOVEJŠI**POLJEDELSKI STROJI**

MLATILNICE, KOSILNICE, ČISTILNIKI, GNOJNICNE
ČREPALKE, KOTLI za žganje in drugo.
Priporočam tudi svojo veliko zalogo **TRAVERZ, PORT-**
LAND CEMENTA, GONILNIH JERMEŃOV, ŽELEZNIH
BLAGAJN ter ostale **ŽELEZNINE**.

Fr. STUPICA, Ljubljana,
Gospodarska cesta št. 1.

Trgovci **MANUFAKTURNEGA** blaga

obračate pozornost

na veletrgovino manufakturnega blaga

VILIM PICK

podružnica **MARIBOR**, Aleksandrova 26,

središnica Zagreb, Duga ul. 6. — Telef. 334.

kjer se morete osebno prepričati o najnižjih cenah

in vrlo solidni postrežbi.

NA DEBELO! NA DEBELO!

Opr. št. II-12.310/24.

Razpis.

»OKROŽNI URAD ZA ZAVAROVANJE
DELAVCEV v LJUBLJANI« bo oddal potom
javne ponudne obravnave

mizarska dela in dobave

pri gradnji novega uradnega poslopja na Miklo-

šičevi cesti.

Proračunjena vsota znaša ok. 1.070.000

dinarjev.

Zapečateni, na ovitku z napisom: »Ponud-
ba za izvršitev mizarskih del in dobav v urad-
nem poslopiju Okrožnega urada za zavarovanje
delavcev v Ljubljani« opremljene ponudbe je
vložiti najpozneje

do 30. junija 1924 ob 12. uri dop.

pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev,
Turjaški trg št. 4/I v Ljubljani.

Ponudbe, ki bi došle pozneje, ne bodo v
nobenem slučaju upoštevane. Okrožni urad si
pridržuje pravico, da odda dela brez ozira vi-
šino ponudene vsote.

Za ponudbo, oddajo in izvršitev razpisanih
del merodajni predpisi, pogoji, načrti in pro-
računi so reflektantom na vpogled pri Okrož-
nem uradu za zavarovanje delavcev med urad-
nimi urami oziroma se jih morejo tam nabaviti
za pravno ceno.

Ljubljana, dne 10. junija 1924.

OKROŽNI URAD ZA ZAVAROVANJE DE-
LAVCEV v LJUBLJANI.

Vino **Podružnica** vinarske zadruge

„**LJUTOMERČAN**“

za ljutomerski in ormoški okraj
v Ljubljani, Stara pot 9.
poleg vojaške bolnice

nudi svoja zjamčeno

pristna ljutomerska vina

po ugodnih cenah in pod
solidnimi plačilnimi pogoji.

Vino

Ignac Žargi „Pri nizki ceni“

Sv. Petra cesta št. 3

nudi ceni, odjemalcem po globoko nižanih cenah
razno damsko, moško in otroško perilo, najnovejšo
bluze, damske obleke, perile, od 140 Din naprej,
razne nogavice v vseh barvah, svilene floro-noga-
vice za dame od 38 Din naprej, dalje velika izbira
za gospode in otroke, svilene in pletene samo-
veznice itd. itd.

Nadebalo in drobno

Obrestovan'a vlog, nakup in prodaja vsako-
vrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut,
borzna naročila, predajmi in krediti vsake
vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila
v tu- in inozemstvo, safe-depositi itd. itd.
Brzjavke: Kredit Ljubljana Tel. 40, 457, 548

Franc Čeč

papirniški oskrbnik

na binkoštni ponedeljek ob pol 5. popoldne po dolgi in mučni bo-
lezni, previden s sv. zakramenti, v 71. letu starosti mirno v Go-
spodu zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika se vrši v sredo 11. junija ob

5. popoldne v Njivic št. 23 na pokopališče v Radečah.

Sveta maša zadušnica se bo darovala dne 16. junija v župni

cerkvi v Radečah.

Draga rajnika priporočamo v blag spomin in molitev.

Radeče pri Zidanem mostu, dne 10. junija 1924.

ŽALUJOČI OSTALI.

Potrjeni globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem
in znancem prežalostno vest, da je naš ljubljani gospod

Anton Bončar

gostilničar in posestnik

v nedeljo, dne 8. junija 1924, po daljši mukepolni bolezni v 47. letu

svoje starosti mirno preminul.

Pogreb nepozabnega blažega pokojnika se vrši v sredo, dne

11. junija t. l. ob 5. uri popoldne iz sokolskega doma na Taboru

na pokopališče k Sv. Križu.

Sv. maša zadušnica se bo brala v farni cerkvi sv. Petra dne

17. t. m. ob 7. uri.

Ljubljana, dne 10. junija 1924.

ŽALUJOČI OSTALI.

Brez posobnega obvestila. Mestni pogrebni zavod v Ljublj.

KDOR SI ŠE NI NABAVIL**Ia modre galice**

naj to čimprej stori, dokler še traja za-
loga in ker je cena najugodnejša pri trdkki

STANKO FLORJANČIČ,

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 35.

Pile in rašple (Turpije).

NOVE, najboljše kvalitete, vse vrste, vsak posa-
mezni komad zjamčen. — Prevzamemo tudi stare
pile v nanovo nasekanje. — Izvršitev v najkrajšem
času, jamstvo za prvovrstno delo; cene zmerne.
BRATA KOLENC, tovarna za pile in parna bru-
silnica — Mirna, Dolenjsko.

ŠENTJANŠKI PREMOG

vseh vrst in vsake množine nudi po zmernih cenah za
promptno dobavo **PRODAJNI URAD** šentjanškega pre-
mogovnika **And. Jakil** — **LJUBLJANA**, Krekov trg 10.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

LJUBLJANA, Prešernova ulica št. 50 (v lastnem poslopiju)